

www.e-rara.ch

Biblia Sacra Hebraice, Chaldaice, Graece & Latine

Arias Montano, Benito

Antverpiae, 1569-1573

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: Bibl 27-34

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-77665>

Canticum canticorum.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

SCVLETVR me ab oculis sui: quia meliora sunt vbera tua visio,
 * Fragrantia vnguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum, ideò adolescentulæ dilexerunt te.
 * Trahe me post te, curremus. Introduxit me rex in cellaria sua. Exultabimus & letabimur in te, memores vberum tuorum super vinum. Recti diligunt te.
 * Nigra sum, sed formosa, filia Ierusalem sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis.
 * Nolite me confiderare quòd fusca sim, quia decolorauit me Sol. Filii matris meæ pugnaverunt contra me, posuerunt me custodem in vineis. Vineam meam non custodiui.
 * Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in Meridie, ne vagari incipiam post greges fodalium tuorum.
 * Si ignoras te, o pulcherrima inter mulieres, egredere & abi post vestigia gregum tuorum, & pascce hædos tuos iuxta tabernacula pastorum.

1 יר השירים אשר לשלמה:
 * ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דדיך מיין:
 * לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך:
 * משכני אחריך נרוצרו הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דדיך מיין מישרים אהבוך:
 * שחורה אני ונאווה בנות ירושלם כאהלי קדר ביריעות שלמה:
 * אל תראני שאני שחרחרת ששזפתני השמש בני אמי נחרו כי שמני נטרה את הפרמים ברמי שלי לא נטרתי:
 * הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכר תרביץ בצהרים שלמה אהיה בעטירי על עדרי חבריך:
 * אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים:

תרגום

שיר

והשבחן די אמר שלמה נביא מלכא דישראל ברות נבואה קדם רבון כל עלמא ויי עסרתו שירתא אתאמר בו בעלמא הרין שירא דין משבח מן כלהון שירתא קמיתא אמר אדם בזמן דאשתביק לה חזכתה ואתא יומא ושפתא ואגין עלוי פתח פומה ואמר מזמור שיר ליומא ושבתא שירתא תניחא אמר משה עם בנוי דישראל בזמן די בוע להון מרי עלמא ית ימא דסוף פתחו כלהון פפתחו ואמרו כחדא שירתא דהכרין כתיב בכך שבח משה ובני ישראל שירתא חליתא אמרו בנוי דישראל בזמן דאשתביבת להון בארא דמא דהכרין כתיב בכך שבח ישראל שירתא רביעאה אמר משה נביא כד אתא זמנה למפטר מן עלמא ואוכח בה ית עמא בית ישראל דהכרין כתיב אציתו שמיא ואמלל שירתא חמישאה אמר יהושע בר נון כד אגח קרבא בגבעון וקמו לה שמשא וסיתרא תלתי ושיית שעין ופסקו מלטימר שירתא פתח פומה איהו ואמר שירתא דהכרין כתיב בכך ישבח יהושע קדם ויי שירתא שתיחאה אמרו ברק ודבורה ביומא דמסר ויי ית סיסרא וית משרתיה ביד בנוי דישראל דהכרין כתיב ושבת דבורה וברק בר שביעאה אמרה חנה בזמן דאשתביבת לה בר מן קדם ויי דהכרין כתיב וצדור חנה בנבואה ואמרת שירתא חמיניתא אמר דוד מלכא דישראל על כל ניסא דעבד לה ויי פתח פומה ואמר שירתא דהכרין כתיב ושבח דוד בנבואה קדם ויי שירתא חשיעאה אמר שלמה מלכא דישראל ברות קדשא קדם רבון כל עלמא ויי ושירתא עשיריתא עהידין למימו בני גלותא בערן דופקון מגלותא דהכרין כתיב ומפרש על ידו די ישעיה נביא דהכרין כתיב שירא הרין ויהא לכוז לחדונה כליל אתקדשות חגא דפסחא וחדות לבא כעמא דאזלין לאתחזאה קדם ויי חלל זמנין כשתא במיני זמר וקל טבלא למעל לטורא דיי ולמפלח קדם ויי תקיפא דישראל:
 על ידוהי דמשה ספרא רבא כתיבא על הרין לוחי אבנא והורה סתמלל עמן אפיין באפיין כגבר דנשק לחברה מן סגיאות חיקתא דחבב לן יחור משבעין עממיא:
 גבורתך ואחתך טבא ושך קדישא אשחמע בכל ארעא דהורה בחיר ממשח רבותא דהורה מתרבי על רישי מלכין וכתנין ובגין כן רחמי צדיקיא למחך בחר ארעא טובך בדיל דיתחננון עלמא הרין ועלמא דאתי:
 שכניתי פרי עלמא קדמיהון בעמודא ועננא ביממא ובעמודא דאשתא בליליא אמרו צדיקי דרא ההוא רבון כל עלמא נגדנא בתרך ונהי דתטין בתר אשח טובך וקרוב יתן בשפולא דטורא דסיני והכ לן ית אורייתך מן בית גגון דרקיעא ונחרי ונכרד ונחרי רכירין יתהון ונרחם ית אלהותך ונהי מתרחקין סבתר טעות עממיא וכל צדיקיא דעברין דתקיין קדמך יהון דחלין פנך ורחמיך ית פקודך:
 כד עברו בית ישראל ית עגלא אתקדרו אפיהון כבנוי דכוש דשרין במשכני קדר וכד תבו בתיובתא ואשתביק להון סנא ויי וקר אפיהון כמלאכיא על דעברו וריעתא למשכנא ושרת ביניהון שכניתא ויי ומשה רבון סלק לרקיעא ויהב שלם ביניהון ובין מלכהון:
 אמרת כנישתא דישראל כל קבל עממיא לא תבזון ויהי על די אגא קדרייתא סגכון על דעברת בעובדיכון וסגרת לשמשא וסגרתא דנביאי שקרא אנון גרמו לאסתקפא וקוף רגזא דיי עלי ואלפוני למפלח טעותכון ולהלכא בנמוסיכון ולמרי עלמא די הוא אלהי לא פלח ולא אזלת בנמוסיה ולא נטרתי ית פקודי וית אורייתא:
 ויי גלי קדמי דעמא הרין עהידין למחב ולסתלכא בגלותא כען חוי קדמי איכרין יתפרנסון וישרון ביני עממיא דקשין גזירתהון כחוסתא וכשרבי שמשא דסיתרא בחקופת חמוז ולמה דין יהון מטלטלין ביני עדרי בנוי דעשו וישמעאל די משחפיין לך טעותהון לחבריך:
 אמר קדשא ברין הוא למשרה נביא את בעיא להון למחי גלותא כנישתא דסתילא לריבא שפירתא ודנפשי תחא רחם לה תחא מחלכא באורחיהון וצדיקיא וחהא מסדרא צלותא על פום ברזילתא ומדברי דרהא וחהי סאלפא לבנהא דסתילין לגדי עיזין למחך לבית כנישתא ולברט מדרשא ובההוא זכותא יהון מתפרנסין בגלותא עד זמן דאשלח מלכא משיחא ויהי מדבר יתהון בנח על משכניהון והוא בית מקדשא דבני להון דוד ושלמה רעייה דישראל:

CANTICVM CANTICORVM.

CAPVT I.

Anticum canticorum, quod est
 Salomoni. * Osculetur me ab
 osculis oris sui. quoniam bo-
 na vbera tua super vinum.
 * Et odor vnguentorum tuo-
 rum super omnia aromata, vni-
 guentum euacuatum nomen tuum. propter hoc
 adolescentula dilexerunt te: * Traxerunt me. post
 te in odorem vnguentorum tuorum curremus.
 introduxit me Rex in cellarium suum. exulte-
 mus & letemur in te. diligemus vbera tua su-
 per vinum. reditudo dilexit te. * Nigra sum
 et formosa filia Hierusalē. sicut tabernacula Ce-
 dar: sicut pellis Salomonis. * Ne aspiciatis quod
 ego sum nigrescēta, quoniam aspexit me Sol: filij
 matris meae pugnauerunt in me. Posuerunt me
 custodem in vineis, vineam meam nō custodiui.
 * Renuncia mihi quem dilexit anima mea, vbi
 pascis, vbi cubas in Meridie. nequando fiam vt
 circumducta in gregibus sodalium tuorum. * Si
 non nosti te ipsam pulchra in mulieribus: egre-
 dere tu in vestigiis gregum, et pasce hœdos tuos
 in tabernaculis pastorum.

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

κεφαλ. α.

Σμα ασμάτων, ὅ ἐστι τῶν Καλομῶν.
 * Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στό-
 ματος αὐτῆς ὅτι ἀγαθοὶ μασοὶ σου ὑπέ-
 ροῖνον. * καὶ ὄσμη μύρων σου ὑπέρ πᾶσα
 τὰ δρώματα μύρων ἐκκονώθει ὄνομα
 σου διὰ τοῦτο νεφύδες ἠγάπησάν σε * εἴλωσαν με.
 ὀπίσω σου εἰς ὄσμην μύρων σου δραμομῶν. εἰσώεγκέ
 μέ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ταμίειον αὐτῆς. ἀγαλλίασά με εἰς
 διφρανώμην ἐν τῷ ἀγαπήθῶν μασός σου ὑπέρ οἶνον.
 ὁ δὲ ὑπὸ τῆς ἠγάπης σε. * μέλαινα εἰμι καὶ καλὴ θυγα-
 τέρης ἱερουσαλήμ ὡς σκωώματα κηδάρ ὡς δέξεις ἁ-
 λωμῶντος. * μὴ βλέψητε ὅτι εἰμι μεμελανωμῶν, ὅτι
 παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος, υἱοὶ μητρὸς μου ἐμαχέσθησαν
 ἐμοί. ἔθεντό με φυλάκισαν ἐν ἀμπελώσιν, ἀμπελώνα
 ἐμὸν ὄχι ἐφυλάξα. * ἀπάχθλον μοι ὄν ἠγάπησεν ἡ
 ψυχὴ μου, ποὺ ποιμαίνεις, πῶς κοιτάζεις ἐν μεσημβρία,
 μήποτε χρώμα ὡς περικαλλομῶν ἐπ' ἀγέλαις ἐταί-
 ρων σου. * ἐδὸ μὴ γνῶς σεαυτῶν ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν.
 ἐξελθε σὺ ἐν πτέρυγαις τῶν ποιμνίων, καὶ ποιμαίνε τὰς ἐ-
 εἴφοις σου ἐπὶ σκωώμασι τῶν ποιμνίων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO IN CANTICA

CANTICORVM, EX BIBLIOTHECA COMPLVTEN. AD HEBRAICAM

veritatem ex Chaldeis exemplaribus correctā, opera B. Aria Montani.

CAP. I.

CANTICA & laudes quæ dixit Salomon propheta rex Israel per spiritum sanctum coram Domino dominatore totius seculi. Decem cantica dicta fuerunt in seculo isto, & hoc canticum laudabilius est omnibus illis. Primum canticum dixit Adam in tempore quo dimissum fuit illi peccatum suum: & venit dies Sabbati, & protexit eum: aperuit os suum, & dixit psalmum cantici diei Sabbati. Canticum secundum dixit Moses cum filiis Israel in tempore quo diuisit eis dominator seculi mare carectosum: aperuerunt omnes os suum, & dixerunt simul canticum. quoniam sic scriptum est: Tunc cecinit Moses & filij Israel. Canticum tertium dixerunt filij Israel in tempore quo datus fuit eis puteus aquæ. sic enim scriptum est: Tunc cecinit Israel. Canticum quartum dixit Moses propheta quando peruenit tempus eius vt dissolueretur ab hoc seculo: & increpauit in eo domum Israel. quoniam sic scriptum est: Audite cæli, & loquar. Canticum quintum dixit Iosue filius Nun quando inuit prælium in Gabaon, & steterunt ei Sol & Luna triginta & sex horis, & cessauerunt dicere canticum. aperuit ille os suum, & dixit canticum. sic enim scriptum est: Tunc cecinit Iosue coram Domino. Canticum sextum dixerunt Barach & Debora, in die quo tradidit Dominus Sisaram & exercitum eius in manum filiorum Israel. quoniam sic scriptum est: Et cecinit Debora & Barach filius Abinoem. Canticum septimum dixit Anna in tempore quo datus fuit ei filius à facie Domini. sic enim scriptum est: Et orauit Anna in prophetia, & dixit. Canticum octauum dixit Dauid rex Israel pro omnibus miraculis quæ fecit ipsi Dominus: aperuit os suum & dixit canticum. quoniam sic scriptum est: Et cecinit Dauid in prophetia coram Domino. Canticum nonum dixit Salomon rex Israel in spiritu prophetico coram Domino dominatore totius seculi. Canticum decimum dicturi sunt filij captiuitatis, quando egressi fuerint de captiuitate sua. quoniam sic scriptum est & declaratum per manus Esaiæ propheta: sic enim scriptum est: Canticum istud erit vobis in gaudium, sicut in nocte qua sanctificata est solennitas Pascha, & lætitia cordis sicut populi qui ambulant vt appareant coram Domino tribus vicibus in anno, in organis musicorum & voce tubæ cornæ, vt ingrediantur in montem Domini, & vt seruiant coram Deo fortissimo Israel. Dixit Salomon Propheta: Benedictum nomen Domini, qui dedit nobis Legem per manum Moysi scribæ magni scriptam in duabus tabulis lapideis: & loquebatur nobiscum facie ad faciem, sicut vir qui osculatur socium suum, præ multitudinem dilectionis suæ, qua dilexit nos magis quam septuaginta nationes.

A voce miraculorum tuorum & potentia tuæ quæ fecisti populo tuo domui Israel, commoti sunt omnes populi qui audierunt famam potentia tuæ, & signorum tuorum bonorum, & nomen tuum sanctum auditum est in vniuersa terra, quod est electum magis quam oleum vnctionis quo vnguntur capita Regum & Sacerdotum: & ideò dilexerunt iusti ambulare post viam bonitatis tuæ, vt possideant seculum hoc & seculum venturum. Quando egressi fuerunt populus domus Israel de Aegypto, maiestas dominatoris seculi erat dux eorum in columna nubis per diem, & in columna ignis per noctem. Dixerunt iusti illius generationis, Dominator totius seculi, trahe nos post te, & curremus post viam bonitatis tuæ, & applica nos ad radices montis Sinai, & da nobis Legem tuam de thesauro tuo quod est in firmamento: & delectabimur & exultabimus, & recordabimur eorum, & diligemus deitatem tuam, & recedemus a idolis populorum, & omnes iusti qui faciunt quod rectum est coram te, timebunt te, & diligunt præcepta tua.

Quando fecerunt domus Israel vitulum, denigratae sunt facies eorum sicut filiorum Aethiopiæ qui morantur in tabernaculis Cedar. & quando egerunt pœnitentiam & dimissum fuit eis peccatum, multiplicatus fuit splendor gloriae vultus eorum, sicut vultus angelorum, eo quod fecerunt cortinas tabernaculi, & resedit in medio eorum maiestas Domini. Moses autem magister eorum ascendit ad æthera, & posuit pacem inter eos & regem eorum. Dixit cætus Israel coram populis: Nolite me despiciere eo quod nigrior vobis sum, & quia feci iuxta opera vestra, & adorauit Solem & Lunam, quia propheta falsi fuerunt causa vt deuolueretur ira furoris Domini super me, & docuerunt me vt seruirem idolis vestris, & ambularem in institutis vestris: Domino autem seculi, qui est Deus meus, non seruiui, neque ambulavi in legibus eius, neque custodiui præcepta eius & Legem eius.

Quando peruenit tempus vt Moses propheta dissolueretur ab hoc seculo, dixit coram Domino: Manifestum est coram me quod populus iste futurus est vt peccet, & vt vadat in captiuitatem. nunc autem indica mihi quomodo gubernabuntur, & quomodo habitabunt inter populos quorum decreta sunt eis grauiora calore & æstu Solis in meridie in reuolutione Tammuz, & quare erunt transmigrantes inter greges filiorum Esau & Ismael, qui applicant tibi idola sua pro sociis.

Dixit sanctus & benedictus Moysi propheta: Tu postulas vt deleatur illis exilium: Synagoga quæ comparata est puellæ pulcherrimæ, & quam anima mea diligit, ambulet in viis iustorum, & ordinet orationem suam in ore præceptorum suorum, & deducat generationes suas, & doceat filios suos, qui comparantur hœdis caprarum, vt ambulent in domum Ecclesiæ & in domum doctrinae; & propter illud meritum sustentabuntur in captiuitate, donec mittā eis regem Messiam, qui ducat eos in requiē ad tabernaculum ipsorum, quod est domus sanctuarij, quam ædificabunt eis Dauid & Salomon pastores Israel.

לססתי ברכבי פרעה דמיתיד רעיתי :
 נאוו לחייך בתורים צוארד בחרוזים :
 תורי זהב נעשה לך עם נקרות הכסף :
 עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו :
 צרור המר דודי לי בין שדי ילין :
 אשכל הכפר דודי לי בכרמי עין גדי :
 הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים :
 הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה :
 קרות בתינו ארזים רחיטנו ברותים :

ב

אני חבצלת השרון שושנת העמקים :
 כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנור :
 בתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו
 חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחבי :
 הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה :
 סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי הולת
 אהבה אני :

9 * Equitatu meo in curribus Pharaonis
 10 affimilau te amica mea. * Pulchræ sunt
 D genæ tuæ sicut turturis, collum tuum sicut
 11 monilia. * Murenulas aureas faciemus
 tibi, vermiculatas argento.
 12 * Dum esset rex in accubitu suo, nardus
 mea dedit odorem suum.
 13 * Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi,
 inter vbera mea commorabitur.
 14 * Botrus cypri dilectus meus mihi, in
 15 vineis Engaddi. * Ecce tu pulchra es a-
 mica mea, ecce tu pulchra, oculi tui colum-
 16 barum. * Ecce tu pulcher es dilecte mi
 & decorus. Lectulus noster floridus:
 17 * Tigna domorum nostrarum cedrina,
 laquearia nostra cupressina. CAP. II.
 1 * E Go flos campi & lilium conuallium.
 2 * Sicut lilium inter spinas, sic amica
 mea inter filias.
 3 * Sicut malus inter ligna syluarum, sic
 dilectus meus inter filios. Sub umbra il-
 lius quem desideraueram fedi, & fructus
 eius dulcis gutturi meo.
 4 * Introduxit me in cellam vinariam, or-
 dinauit in me charitatem.
 5 * Fulcite me floribus, stipate me malis,
 quia amore languo.

תרגום

כד נפקו ישראל ממצרים רדפו פרעה ומשרתיו בהריהון ברחיקין ובפרשין והנה אורח סגירא להון מארבע סטריהון מן ימינא
 וסמאלא הון מדבריא דמלך חונו קלן ומן בהריהון הנה פרעה רשיעא ומשרתיו ומן קרמיהון הנה נפא דסוף מה עבר קרשא ברין הוא
 אתגלי בכח גבורתה על נפא אשחנקו פרעה וחילתוהי רתיכוהי ופרשוהי וסוסותו אלילי משה נביא דפרש ידוי בצלו קדם יי ואחיב
 רגזא דיין שנהון ופתח איהו וצדיקי דראית פומהון ואמרו שירתא ועברו בגו נפא דסוף בנפשחא בגין זכותא דאברהם יצחק ויעקב
 רחמיא דיין : כד נפקו למדברא אמר יי למשה כמה יאי עמא הרין לאתיהיבא להון פתגמי אוריתא ויהון כזמסין בליסתהון דלא
 יעדון מן אורחא שבא היכמה דלא ערו סוסיא דזמסא בליסתיה וכמה יאי קרלהון לסוכרא ניר פקודי ויהי עלויהון כנירא על קרל חורא
 דהוא חרש בחקלא ומפרנס יתה ויה מריה : בכז אתאמר למשה סק לרקיעא ואחז לך ית חרין לוחי אבנין חציבין מספיר כרסי
 יקרי בהיקן כרהב טב מסודן בששין כתיבין באצבעי גלוי בהון עשרתי דבריא זקיקין וחיר מן כספא דמזקק שבע זמנין שבעה ואחננו
 על ירך לעמא בית ישראל : ועוד דהנה משה רבון ברקיעא לקבלא ית חרין לוחי אבניא ואוריתא ותפקדתא קמו רשיעי דרא
 החוא ועברו עגל דרהב ועברו בדין די ביניהון ואסריו עובדיהון ונפק להון שום ביש בעלמא דמקדמת דנא הנה נפק ריחון נרף בעלמא
 ובחרין סריו כנרדא ריחה ביש לחרא : בי היא זמנא אמר יי למשה אזל חוח ארום חבלו עמד פסק מני ואשיצנן בכז חב
 משה ובשח רחמין מן קדם יי ויכר יי להון עקדת יצחק וכפחה אביו בטור מוריה על מדבחא ויהב יי מן רגזו ואשרי שכניתה ביניהון
 כמלקדמין : תא בכז נחת משה וחרין לוחי אבנין בידוי ובגין חובי ישראל אתיקרו ידוי ונפלו ואתברו בכז אזל משה ושר ית עגלא
 וכבר ית עפרה לנחלא ואשקי ית בני ישראל וקטל ית כל מן דאתחייב קטול וסלק זמנא חניתא לרקיעא וצלי קדם יי וכפר על בני
 ישראל בכז אתפקד למעבר משכנא וארונא בי היא זמנא אחי משה ועבר ית משכנא ויה כל מנוי ויה ארונא ושוי בארונא ית חרין לוחי
 אחרנין ומני וחבנוי דאחרן כהניא למקרב קרבנא על מדבחא ולנסכא ית חמרא על קרבנא ומן הנה להון חמרא לנסכא הלא אנון
 במדברא לא אתר כשר לבית דרע ואף לא חנינין וגפנין ורמונין אלא הו אולין לכרמי עין גדי ונסבין סחפין אתחלין דעבדין ועצרין מנהון
 חמרא ומנ סכין יתה על מדבחא רבעות הינא לאקרא חדא : כד עברו בני ישראל רעיתא דמלכהון הוא כמימרה משבחוחון
 בפמליא במלאכיא קלישיא ואמר כמה יאון עובדך ברחי חביבתי כנישתא דישאל בזמן די אנת עברא רעיתי ועסקא כפתגמי אוריתי וכמא
 חקנין עובדיך ועניניך כגזלין בני יונתא דמתקשרין לאתקרבא על מדבחא : אחיבת כנישתא דישאל קדם רבון עלמא וכז
 אמרת כמה יאי שכנית קדשך בעדן די את שרי בינא ומקבל ברענא צלותנא ובעדן די את משרי כפורינא חבתא ורננא סגין עלוי ארעא
 ואנחנא פישין וסגין כאילן דנציב על עינא דמיא די עפיה שפיר ואנבה סגי : אמר שלמה נביא כמה יאי בית מקדשא דיין
 דאתבני על ידי מן קיסי גולמיש אבל יחיר יהי יאי בית מקדשא דעתיד לאתבנא ביומי מלכא משיחא דבשורוהי יהוון מן ארזין דגנתא
 דערן ושירוחוהי יהוון מן בראתי ושאגי ושורכני : אמרת כנישתא דישאל בעדן משרי מרי עלמא
 שכניתה ביני אנא מחילא לנרקים רטיב מננתא דערן ועונדי יאין כורדא דמישור גנוניתא דערן : ובעדן די אנא סטיא מן
 אורחא דחננון קדמוי ואיהוא מסלק שכנית קדשוי מני אנא מחילא לורדא דמלכא ביני סלוא דנעיצן עפוחא ובזען הכדון אנא נעיצא
 ובזיעא מגזירן בישין בגלותא ביני פלכי עסמא : היכמה דיאי ומשבח אטרונא ביני אילני סרק וכרה עלמא מודעין יתה כן
 רבון עלמא ומשבח ביני מלאכא בעדן דאתגלי על טורא דסיני בזמן דיהב אוריתא לעמה בהיא שעתא כסלל שכניתה רגגת לסחב
 ופתגמי דאוריתא כסיסן על מוריגי ושכר פקודי נטרין לי לעלמא דאתי : אמרת כנישתא דישאל אעיל יתי יי לבית מחיבת
 מדרשא דישאל דסיני למילף אוריתא מפום משה ספרא רבא וסקס פקודי קבלת עלי בחבתא ואמרת כל די פקד יי אעבר ואשמע :
 ובעדן די שמעת ית קלה די סתלל מגו שלהובית אשתא זעה ורתעת בהראי מן רחיתא בכז קרבת לוח משה ואהרן ואמר להון
 קבלו אחון קל פתגמי דיין מגו אשתא ואעילו לבית מדרשא וסערו ותי כפתגמי אוריתא די עלויהון אתבסס עלמא וחבו רידין על
 צוארי מפשר מליא קדישין דמתיקן על מוריגי כפתוחי גנתא דערן ואהי עסקא בהון מאים אתסא בהון ארום מרעה חבתא אנא :

* Equo meo in curribus Pharaonis assimila-
 ui te amica mea. * Quid pulchra facta sunt ge-
 ne tuae ut turturis, collum tuum sicut monilia?
 * simulachra auri faciemus tibi, cum vermicu-
 lationibus argenti, * donec rex in accubitu suo.
 nardus mea dedit odorem suum. * Fasciculus
 stactes nepos meus mihi. in medio tiberu meo-
 rum morabitur. * Botrus cypri nepos meus mihi
 in vineis Engaddi. * Ecce es pulchra amica mea,
 ecce es pulchra. oculi tui columba. * Ecce es pul-
 cher nepos meus. & decorus ad lectulum no-
 strum umbrosus: * Tigna domorum nostrarum
 cedri, laquearia nostra cupressi. CAP. II.

Ego flos campi, liliu conuallium: * Sicut li-
 lium in medio spinarum, sic amica mea in
 medio filiarum. * Sicut malum in lignis syluae, sic
 nepos meus in medio filiorum. in umbra eius
 desideravi, & sedi, & fructus eius dulcis in
 gutture meo. * Introduce me in domum vini,
 ordinate in me dilectionem. * Firmate me in un-
 guentis, conspate me in malis, quia vulnerata
 amore ego.

9 * τῆ ἵππῳ με ἐν ἄρμασι φαραὼ ὁμοίωσά σε ἢ πλη-
 10 σίον μου. * τί ὠραϊώθησθαι σαγόνες σου ὡς τευγόνος. τερά-
 11 χιλός σου ὡς ὀρμίσκοι. * ὁμοιώματα χρυσίῳ ποιήθημεν ἑ-
 12 μὲν σιγμάτων ἔργυρα, ἕως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλί-
 13 σει αὐτῆ. νάρδος μου ἔδωκεν ὄσμω αὐτῆ. * ἄπὸ εὐ-
 14 σῶν μου ἀλιθῆ(ε). * βότρυς τῆ κύπερου ἀδελφιδός
 15 μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί. * ἰδοὺ εἴ καλὴ ἢ πλη-
 16 σίον με, ἰδοὺ εἴ καλὴ. ὀφθαλμοί σου ὡραϊώθησθαι.
 17 * ἰδοὺ εἴ καλός ἀδελφιδός με. καὶ γε ὠραϊώθησθαι
 κλίνω ἡμῶν σύσει. * δοκοὶ οἰκῶν ἡμῶν κέδρι,
 φατνώματα ἡμῶν κυπαρίσσοι. β.
 1 * Ἐγὼ δῆλος ἔσθαι πεδίον, κείμενον τῶν κοιλάδων. * ὡς κείμενον
 2 ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἢ πλησίον μου δὴ ἀμέθεν τῶν θυ-
 3 γατέρων. * ὡς μήλον ἐν τοῖς ξύλοις ἔσθαι δρυμοῦ ἕως ἀ-
 4 δελφιδός μου ἀναμέθεν τῶν ἱστῶν. ἐν τῇ σκιά αὐτῆ ἐπεθύ-
 5 μησα, ἕκαστῆσθα, καὶ καρπὸς αὐτῆ γλυκύς ἐν λαρυγγί-
 μου. * εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου, τάξάτε ἐπ' ἐμὲ
 ἀγάπην. * σπείρατέ με ἐν μύρρι, σοιβάσατέ με ἐν
 μήλοις, ὅτι τετραμῆρη ἀγάπης ἐγώ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Quando egressi sunt filij Israel de Aegypto, secuti sunt Pharao & exercitus eius post eos in curribus & in equitibus; & erat via clausa eis à quatuor partibus. à dextris & à sinistris erat deserta plena serpētibus ignitis, & post tergū eorū erat Pharao impius & exercitus eius, & ante eos erat mare carectosum. Quid fecit ille sanctus & benedictus? reuelatus est in virtute potētia suę super mare, eum suffocatus est Pharao & exercitus eius, & currus & equites & equi eius. & similiter perussit Israel nisi Moses propheta extendisset manus suas in oratione coram Dño, & auertisset irā Dñi ab ipsis. & aperuerūt ipse & iusti generationis illius os suum, & dixerūt canticū, & transferunt in medio maris carectosi per siccum, propter meritum Abrahamę & Isaac & Iacob dilectorum Domini. * Quando egressi sunt ad desertum, dixit Dominus ad Mosē: Quam pulcher est populus hic ut dentur eis verba Legis, & sint sicut inauris in maxillis eorum, ut non recedant à via bona, sicut non recedit equus in cuius maxilla est frenum: & quam pulchra sunt dorsa eorum ut sustineant iugum præceptorum meorum, & sint super eos sicut iugum super ceruice bouis qui arat in agro, & sustentat se & dominum suum. * Tunc dictum est Mosi: Ascende ad firmamentū, & dabo tibi duas tabulas lapideas excisas ex saphyro throni gloriae meae, & splendidas sicut aurum optimum, ordinatas per lineas, scriptas digito meo, in quibus sculpta sunt decem verba quę expurgata sunt magis quàm argentū quod expurgatū est septies septē vicibus: dabo autem ea per manū tuam populo domus Israel. * Dum esset Moses magister eorū in firmamento ut tulciperet duas tabulas lapideas, & Legē & præcepta: surrexerunt impij generationis illius, & fecerunt vitulum aureum vnā cum promiscuis qui erant inter eos, & factida fecerunt opera sua, & egressum est eis nomen pessimum in seculo, quoniam antea odor eorū exibat diffusus per orbē, & postea factidi facti sunt ut absinthium cuius odor quam pessimus est. * In tempore illo dixit Dominus ad Mosē: Vade & descēde, quia corrupti sunt populus tuus: mitte me ut cōsumā eos. Tūc reuersus est Moses & quæsuit misericordiā à facie Domini: & recordatus est Dominus inclinationis Isaac, qui ligatus fuerat à patre suo in mōte Moriah super altare: & conuersus est Dominus ab ira sua, & habitare fecit maiestātē suā in medio eorum sicut antea. * Tunc enim descēdit Moses, & duas tabulas lapideas portabat in manibus suis, & propter peccata Israel aggrauata sunt manus eius, & ceciderunt tabule, & contractę sunt: & tunc abiit Moses & comminuit vitulum, & disperxit puluerem eius in fluuium, & potum dedit filiis Israel; & occidit omnes qui erant rei mortis. & ascendit secundo ad firmamentum, & orauit coram Domino, & placauit pro filiis Israel. Tunc præceptum est ei ut faceret tabernaculum & arcam. In illo tempore festinauit Moses & fecit tabernaculum & omnia vasa eius, & arcam, & posuit in arca duas tabulas alias, & constituit filios Aaron sacerdotes ut offerrent oblationes super altare, & ut libarent vinum super oblationes. & vndē erat illis vinum ad libandum? nonne ipsi morabantur in deserto loco qui non est aptus ad seminandum, neque etiam erant ibi ficus, neque vites, neque malogranata: sed ibant ad vineas Engadi, & accipiebant inde botros vuarum, & exprimebant ex eis vinum, & libabant ex illo super altare quartam partē hin super singulos arietes. * Quando faciebant filij Israel voluntatem regis sui, ipse in verbo suo laudabat eos in consistorio angelorum sanctorum, & dicebat: Quam pulchra sunt opera tua filia mea dilecta mea congregatio Israel, in tempore quo facis voluntatem meā, & laboras in verbis Legis meę, & quam recta sunt opera tua & occupationes tuę, sicut pullorum columbę, qui mundi sunt ut offerantur super altari meo. * Respondit cętus Israel coram dominatore seculi, & ita ait: Quam pulchra est maiestās sanctitatis tuę! quoniam in tempore quo tu habitas inter nos, & suscipis voluntariē orationes nostras, & in tēpore quo tu habitas in lectulo nostro dilecto; filij nostri multi sunt super terrā, & crescimus & multiplicamur sicut arbor quę plantata est iuxta fontem aquarum, cuius folium pulchrum est, & fructus eius multus. * Dixit Salomon propheta: Quam pulchra est domus sanctuarij Domini quę ædificata est per manus meas ex lignis cedrinis: sed pulchrior est domus sanctuarij quę ædificata est in diebus regis Messie, cuius trabes erunt ex cedris quę sunt in paradiso voluptatis; & tigna eius erunt ex abietibus & arceuthis & pinis.

CAP. II.

Dixit cętus Israel: Tempore quo dominator seculi collocat maiestātē suam inter me, ego similis sum lilio viridi ex paradiso voluptatis, & opera mea pulchra sunt sicut rosa quę est in campo horti voluptatis. * In tempore autem quo ego declino à viis quę rectę sunt coram eo, & ipse aufert maiestatem sanctitatis suę à me; ego comparata sum rosę quę germinat inter spinas, à quibus perforantur & rumpuntur folia eius: sic ego sum compuncta & scissa propter pessimas impositiones in captiuitate inter prouincias populorum.

* Ecce sicut pulchra est & laudabilis malus citrea inter arbores infructuosas, & totus mundus cognoscit illam; ita dominator seculi fuit laudabilis inter angelos in tempore quo reuelatus fuit in monte Sinai, quando dedit Legem populo suo: tunc temporis in umbra maiestatis eius desideravi habitare: & verba Legis eius dulcia fuerunt gutturi meo, & præmia præceptorum eius seruantur mihi in seculo venturo. * Dixit cętus Israel: Introduxit me Dominus in domum gymnasij doctrinę Israel, in montem Sinai, ut discerem Legem ex ore Mosi scribe magni, & vexillum præceptorum eius suscepi super me in dilectione, & dixi, Omnia quę præcepit Dominus, faciam & audiam.

* Et in tēpore quo audiui vocē eius qui loquebatur de medio flāmę ignis, cōmota sum & cōtremui retrorsum præ pauore. Tūc accessi ad Mosē & Aaron, & dixi ad eos: Suscipite vos vocē sermonū Domini de medio ignis, & introduce me in domū doctrinę, & sustentate me in verbis Legis in quibus suauē fit seculum, & imponite velamina super ceruicem meam, interpretationem verborum sanctorum quę dulcia sunt gutturi meo, sicut poma paradisi voluptatis, & laborabo in eis si fortē sanabor ex eis, quia languedo amore.

* שְׂמַאלוֹתַחַת לְרַאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי :
 * הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבְאוֹת אוֹ
 בְּאֵילֹת הַשָּׂדֶה אִם תַּעֲיִרוּ וְאִם תַּעֲוִרוּ אֶרֶץ
 הָאֶהְבֵּרוּ עַד שֶׁתַּחֲפִץ :
 * קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מִדֶּלֶג עַל הַהַרִים מִקְפִּץ
 עַל הַגְּבְעוֹת :
 * דּוֹמָה דּוֹדִי לְצִבִי אוֹ לְעֹפֵר הָאֵילִים הִנֵּה זֶה
 עוֹמֵד אַחֵר כְּתֵלָנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלֹנוֹת מִצִּיץ מִן
 הַחֲרָקִים :
 * עָנָה דּוֹדִי וַאֲמַר לִי קוֹמִי לָךְ רַעֲיִרָנִי יִפְרִי
 וּלְכִי לָךְ :
 * בֵּי הִנֵּה הִסְתּוֹ עֵבֶר הַנָּשִׁים חֲלָף הַלֶּךְ לוֹ :
 * הַנְּצַנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עַת הוֹמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל חֲתוּר
 נִשְׁמַע בָּאֲרָצוֹ :
 * הַתְּאֵנָה חֲנִטָּה פָּנִיָּה וְהַגְּפָנִים סִמְדָר נָתַנוּ רִיחַ
 קוֹמִי לְכִי רַעֲיִתִי יִפְתִּי וּלְכִי לָךְ :
 * יוֹנְתִי בַחֲגוּי הַפֶּלַע בְּסֹתֵר הַמְדַרְגָּה הִרְאִינוּ
 אֶרֶץ מְרֹאֵיךְ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶרֶץ קוֹלֶךְ כִּי קוֹלֶךְ עֶרֶב
 וּמְרֹאֵיךְ נְאוּרָה :
 * אַחֲזוּ לָנוּ שְׁעָלִים שְׁעָלִים קַטְנִים מַחְבְּלִים
 כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סִמְדָר :

* Laeva eius sub capite meo, & dextera
 illius amplexabitur me.
 * Adiuro vos filię Hierusalę per capreas
 ceruosque camporum, ne fuscitatis ne-
 que euigilare faciatis dilectam quousque
 Bipfa velit.
 * Vox dilecti mei, ecce iste venit saliens
 in montibus, transfiliens colles.
 * Similis est dilectus meus capreae hin-
 nuloque ceruorum. En ipse stat post parie-
 tem nostrum, respicięs per fenestras, pro-
 spiciens per cancellos.
 * En dilectus meus loquitur mihi: Sur-
 ge & propera amica mea formosa mea, &
 veni.
 * Iam enim hyems transiit, imber abiit
 & recessit.
 * Flores apparuerunt in terra, tempus
 Cputationis aduenit. Vox turturis audita est
 in terra nostra.
 * Ficus protulit grossos suos, vinea flo-
 rentes dederunt odorem. Surge propera a-
 mica mea speciosa mea, & veni:
 * Columba mea in foraminibus petrae
 in cauerna maceriae. Ostende mihi faciem
 tuam, sonet vox tua in auribus meis. vox
 enim tua dulcis, & facies tua decora.
 * Capite nobis vulpes paruulas quę
 demoliuntur vineas. nam vinea nostra
 floruit.

תרנום

כִּד הוּו עֵמָא בֵּית יִשְׂרָאֵל אֱוִלִין בְּמִדְבָרָא הוּו עֲנִי יִקְרָא מִסְתַּרְתִּין לְהוּז מֵאַרְבַּע רֹחֵי עֵלְמָא כְּגִין דְּלֵא יִשְׁלַט בְּהוּז שְׂרָבָא וְשִׁמְשָׁא
 וְאִף לֵא מִטְרָא וּבְרָדָא :
 בְּחַר כִּז אֶתְאַסֵּר לְמִשְׁה בְּנִבּוּאָה מִן קִדְם יְיָ לְמִשְׁלַח אֲזַנְדִין לְאַלְלָא יִרַח אֲרַעָא וּכְרֹז תְּבוּ מִלְּאַלְלָא אֶפְקוּ
 שׁוֹם בּוּשׁ עַל אֲרַעָא דְיִשְׂרָאֵל וְאַתְעַבְבוּ אֲרַבְעִין שְׁנִין בְּמִדְבָרָא פֶּתַח מִשְׁה בְּפֹמָה וְכִן אָמַר אֲשַׁבַּעַת יִתְכוּז כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל בִּינֵי צַבְאוֹת
 וּבְחַקְפֵי אֲרַעָא דְיִשְׂרָאֵל וְלֵא הוֹדִינוּ לְמַסַּק לְאַרְעָא דְכַנְעַן עַד דִּיהָא רַעֲוָא מִן קִדְם יְיָ וְיִסּוּפוּן כֹּל דְרָא אֲנָשִׁי קִרְבָּא לְמַסַּת מִגּוּ מִשְׁרִיתָא
 הִיכְסַת דּוֹדוֹ אַחֲוִיָּהּ בְּנֵי אֶפְרַיִם דִּי נִפְקוּ חֲלָתִין שְׁנִין מִמְצָרִים עַד לֵא מִטָּא קִצָּא וּנְפִרְוּ כִיד פִּלְשְׁתָּאִי דִּיהַבִין בְּנֵת וּקְטִלוּ יְהוּזִין אֶלְהָן אֹרִיכוּ
 עַד זְמַן אֲדִיבְעִין שְׁנִין וּבְחַר כִּז יַעֲלוּן כְּנִיכוּז וְיִחַסְנוּ יְהוּ :
 אָמַר שְׁלִמָּה מִלְכָּא בְעֵדֵן דְּהוּו יְהַבִין עֵמָא בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם סִלְקַת
 קְבֵלָהּ הוּז לְשִׁמִּי מְרוּמָא הָא בְּכִן אֶתְגַּלִּי יִקְרָא דִּינֵי לְמִשְׁה עַל טוֹרָא דְחֹרֵב וְשִׁדְר יְהוּ בְּמִצְרַיִם לְמַפְרָק יְהוּזִין וְלְמַפְק יְהוּזִין מִגּוּ דְחֹק מְרוּת
 מִצְרַיִם וְטַפּוּ עַל קִצָּא פְּגִין וְכֹתָא דְאַבְרָהָמָה דְמִתְחִילִין לְטוֹרָא וְשׁוֹר עַל זְמַן שְׁעַבְדָּא מֵאַה וְהַשְׁעִין שְׁנִין עַל צִדְקָתָא דְאַמְרָתֵן דְמִתְחִילִין
 לְגַלְמֵתָא :
 אָמַרְת כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל בּוֹזֵן דְאַתְגַּלִּי יִקְרָא דִינֵי בְּמִצְרַיִם בְּלִילֵיָא דְפִסְחָא וּקְטִל כֹּל בְּכִרָא רִכְבַּ עַל חֲזוּזָא קִלְיָא וְרַחֲט
 בְּטַבְיָא וּכְאַרְזֵילָא דְאַלְיָא עַל כְּתִיבָא דִי אֲנִן חֲמִין וְאַתְעַמֵּד בְּחַר אֲשִׁיתָּא וְאַשְׁגַּח מִן פִּתְחָא וְאַסְתַּכַּל מִן חֲרָבָא וְחִזָּא וְטָא דְנִכְסָא דְפִסְחָא
 וְדָמָא דְגִזְרָת מְהֻלְתָּא דְחַקִּיק עַל חֲרַעְנָא וְחַשׁ מִן שְׁמֵי מְרוּמָא וְחַמָּא לְעַמָּה דְאַכְלִין יְהוּ נִכְסַת חֲנָא טוֹי נוֹרָא עַל תְּמַכָּה וְעוֹלְשִׁין וּפְטִירִין וְחַשׁ
 עַל זֵלָא וְלֵא יְהֵב רְשִׁיתָּא לְמִלְאָךְ מַחְבַּל לְמַחְבְּלָא כִּן :
 אָרוּם הָא זְמַן שְׁעַבְדָּא דְדָמִי לְסִתּוּא פִּסְק וְשִׁנְיָא דְאַמְרָת לְאַבְרָהָם בִּינֵי פִלְגִיָּא
 וְשִׁפְרִיתָּא עוֹבְדִין אֱוִלִי נִפְקִי מִן שְׁעַבְדוֹ מִצְרַיִם :
 אַתְקַטְעוּ וּמְרוּת מִצְרַיִם דְמִתְחִיל לְמִטְרָא טְרִידָא חֲלָף וְאַזֵּל וְלֵא חוֹסְפִין לְמַחְזוּהוּן עוֹד עַד עֵלְמָא :
 וְחַמֵּר אַתְחַזוּ לְמַעַבְד נִסִין בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְעֵדֵן קִטּוּף בְּכִרָא מִטָּא וְקַל רֹחַא דְקִרְשָׁא דְפִרְקָנָא דְאַמְרָת לְאַבְרָהָם כְּבַר שְׁמַעְתִּין מִתָּא
 דְאַמְרָת לֵה וְאִף יְה עֵמָא דִי וְשִׁחְעִבְרוּן בְּהוּז דָּאֵן אֲנָא וּבְחַר כִּז יִפְקוּן בְּקִנְיָנָא סְגִיָּא וְכַעַן צְבִיתִי לְמַעַבְד מַה דְקִימַת לֵה בְּמִימְרֵי :
 כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְמִתְחִילָא לְבַכּוֹרֵי חַאנִים פֶּתַחַת פּוּמָה וְאַמְרָת שִׁירָתָא עַל יִסָּא דְסוּף וְאִף עֲלִימָא וְיִנְקִיָּא שְׁבַחֵי לְמִרֵי עֵלְמָא
 בְּלִשְׁנֵהוּן מִן יוֹד אָמַר לְהוּז מְרִי עֵלְמָא קוֹמִי לָךְ כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל רַחֲמִיתִי וְשִׁפְרִיתִי אֱוִלִי מִכָּא לְאַרְעָא דְקִימַת לְאַבְרָהָם :
 וְכִדְרָף פֶּרְעָה רְשִׁיעָא בְּחַר עֵמָא דְיִשְׂרָאֵל הוֹרַת מְחִילָא כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְיוֹנְתָא דְסִגִּירָא בַּחֲגוּי טַנְרָא וְחִינָא מְעִיק לֵה מִנּוּ
 וְנִצָּא מְעִיק לֵה מְבָרָא הַכְרִין הוֹרַת כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל סִגִּירָא מֵאַרְבַּע סְטְרוֹי דְעֵלָם דְמִן קְדַמִּיהוּן יִסָּא וּמִן בְּחַרִיהוּן דְרָף סְנָאָה וּמִן חֲרִין
 סְטְרִיהוּן מְדַבְרָן דְמִלִין חִינִן קִלְן דְנִכְחִין וְקִטְלִין בְּאַרְסֵהוּן יְה בְּנֵי נִשָּׂא וּמִן יוֹד פֶּתַחַת פּוּמָה בְּעֵלּוּ קִדְם יְיָ וּנְפַקַת קִלָּא מִן שְׁמֵי מְרוּמָא וְכִן
 אָמַרְת אֲנִיָּה כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְמִתְחִילָא לְיוֹנְתָא דְכִיתָא וּמִטְמָרָא בְּסִגּוֹר חֲגוּי טַנְרָא וּבְחִבְיוֹנֵי דְרִגְוִיתָא אַחֲוִיָּהּ יְה חֲזוּיָךְ וְיִרַח עוֹבְדִיךְ דְחַקְנִין
 אֲשִׁימְעֵנִי יִרַח קִלְיָךְ אָרוּם קִלְיָךְ עֶרִיב בְּצִלּוֹתָא בְּבִירַת מְקַדֵּשׁ זְעִיר וְחֲזוּיָךְ שְׁפִיר בְּעוֹבְדִין טַבִין :
 עַל סוּא וְאַחַא עֲלִיהוּן עֵמְלַק רְשִׁיעָא דִי נָטַר לְהוּז רְבִבוּ עַל עִסַק בְּכֹרֵתָא וּבְרַחֲמָא דִי שְׁקַל יַעֲקֹב אֲכֹנָא מִן עֲשׂו וְאַחַא לְאַנְחָא קִרְבָּא
 בְּיִשְׂרָאֵל עַל דְבִטְלוּ פִתְגָמֵי אֹרִיתָא וְהוֹרַה עֵמְלַק רְשִׁיעָא גִנְבַּ מִתְחַזַּח גְּרָפִי עֲנִיָּו יִקְרָא נְפִשְׁתָּא מִשְׁבְּטוּי דְרִן וּמְקַטְל יְהוּזִין כִּי תִתִּיא שְׁעַתָּא
 אַתְחִיבֵנּוּ בֵּירַת יִשְׂרָאֵל דְמִתְחִילִין לְכַרְמָא לְאַתְחַבְּלָא אֱוִלִי צִיבִי דְרָא הוֹרַת דְמִתְחִילִין לְבוֹסֵךְ טַב :

* *Laua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.*

* *Adiuravi vos filia Hierusalem in potentibus & in fortitudinibus agri, si suscitaueritis & excitaueritis dilectionem quousque uoluerit.*

* *Voce nepotis mei, ecce hic uenit saliens in montes, transfiliens super colles.*

* *Similis est nepos meus caprea aut hinnulo ceruorum. ecce ubi stetit post parietem nostrum, prospiciens per fenestras, respiciens per retia.*

* *Respondet nepos meus, & dicit mihi: Surge ueni amica mea, formosa mea, columba mea:*

* *Quia ecce hyems transit, imber abiit, recessit sibi:*

* *Flores apparuerunt in terra, tempus putationis prauenit: uox turturis audita est in terra nostra.*

* *Ficus protulit grossos suos, vineæ germinantes dederunt odorem. Surge ueni amica mea, formosa mea columba mea. & ueni tu*

* *Columba mea in tegmine petrae inherens antemurali. ostende mihi aspectum tuum, & audire fac me uocem tuam: quoniam uox tua dulcis, & facies tua decora.*

* *Capite nobis uulpes paruas quæ demoliuntur vineas, & vineæ nostræ germinant.*

* δῶνυμ θ' αὐτῆς ὑπὸ τῷ κεφαλῷ μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῆς περιλήψεται με.

* ὄρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ ἐν ταῖς δυναμίεσσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύεσσι ἔα γένη. ἐδὴ ἐγείρητε ἔξ ἐγείρητε τὴν ἀγάπην ἕως οὗ θελήση.

* φωνὴ ἀδελφίδος μου, ἰδοὺ ἔδρα ἦκει πηδῶν Ἰπὶ τὰ ὄρη, διαλλόμεθ' Ἰπὶ οὐ βοιωίς.

* ὁμοίος ἐστὶν ἀδελφίδος μου τῇ διορκαδί ἢ νεβρωῶν ἐλάφων. ἰδοὺ οὗ ἔσηκεν ὀπίσω τὸ τείχος ἡμῶν, ὡς κίπτων διὰ τῶν θυρίδων. ἐκίπτων διὰ τῶν δικτύων.

* ἀποκρίνεθ' ἀδελφίδος μου, καὶ λέγει μοι, θύασσα, ἔλθε ἡ πλησίον μου, καλή μου, περισερά μου.

* ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρήλθεν. ὁ ὑετός ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῶν.

* τὰ δῶδη ὄφθη ἐν τῇ γῆ, καὶ ἡ τρυφή ἐφθάκε, φωνὴ τῆς τρυφῆς ἡκούθη ἐν τῇ γῆ ἡμῶν.

* ἡ συκὴ ἔξωλεγε καὶ ὀλιώθαις αὐτῆς. αἱ ἀμπέλοι κυπερίζουσαν ἔδωκαν ὄσμην. αἰάσσα ἔλθε ἡ πλησίον μου καλή μου, περισερά μου. καὶ ἔλθε σύ

* περισερά μου, ἐν σκέπη τῆς πέτρας ἐχομένη ἔσθ' ὑπερταχίσματ' ἡμῶν. δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου, καὶ ἀκούσον με τὴν φωνὴν σου, ὅτι ἡ φωνὴ σου ἡδύεια, καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία.

* πάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικροὺς ἀφανίζοντας ἀμπελώνας. καὶ αἱ ἀμπέλοι ἡμῶν κυπερίζουσιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Quando populus domus Israel ambulabat per desertum, erant nubes gloriae circumdantes eos per quatuor ventos mundi, ut non dominaretur in eos aestus, neque Sol, neque pluuia, neque granda. Post haec dictum fuit Mosi in prophetia a facie Domini, ut mitteret nuncios ad explorandam terram: & quando reuersi sunt ab explorando, detraxerunt terram Israel, & demorati sunt quadraginta annis in deserto. Aperuit Moses os suum, & sic ait: Adiuro te ecclesia Israel in Domino exercituu, & in fortitudinibus terrae Israel, ne superbe contemdati ascendere ad terram Chanaan, donec sit uoluntas a facie Domini: & consumatur tota generatio uirorum bellatorum ut moriantur de medio castrorum: sicut superbierunt fratres vestri filij Ephraim, qui ex Aegypto egressi sunt triginta annis antequam peruenissent finis: & ceciderunt in manum Philistinorum qui habitabant in Geth, & occiderunt eos. sed exspectate usque ad tempus quadraginta annorum, & postea ingredientur filij vestri & possidebunt eam. Dixit Salomon rex: In tempore quo habitabat populus domus Israel in Aegypto, ascendit clamor eorum ad caelos excelsos: tunc reuelata est gloria Domini Mosi super montem Horeb, & misit eum in Aegyptum ut redimeret eos, & ut educeret eos de opprobriis subiectionis Aegyptiorum, & abbreviatum est tempus praefinitum propter merita patrum qui comparati sunt montibus: & dimittit de tempore seruitutis centum nonaginta annos, propter iustitiam matrum quae comparatae sunt collibus. Dixit ceterus Israel: In tempore quo reuelata est gloria Domini in Aegypto in nocte Phae, & occidit omnem primogenitum; ascendit super fulgur velocissimum, & cucurrit sicut caprea & sicut hinnulus ceruorum, & protexit domos in quibus eramus, & stetit post parietes nostros, & prospexit per fenestras, & aspexit per cancellos, & uidit sanguinem uictimae Phae & sanguinem circumcisionis qui impressus erat in portis nostris, & contemplatus est de caelis excelsis, & uidit populum suum qui comedebat uictimam solennitatis assam igni cum intestinis & lactucis agrestibus & azymis; & pepercit nobis, & non dedit potestatem angelo dissipatori ut disperderet nos.

Et in tempore matutino respondit dilectus meus & dixit mihi: Surge tibi synagoga Israel, dilecta mea ab initio, & pulchra operibus, uade egredere de subiectione Aegyptiorum. Quoniam ecce tempus subiectionis, quod simile est hyemi, cessauit, & anni quos dixit Abraham inter diuisiones, abbreviati sunt; & dominium Aegyptiorum, quod comparatum est pluuia continua, transiit & abiit, & non ad detis ultra videre eos usque in seculum.

Moses autem & Aaron qui comparati sunt ramis palmarum, apparuerunt ut ederent miracula in terra Aegypti: & tempus putationis primogenitorum aduenit, & uox Spiritus sancti & redemptionis quam dixit Abraham patri uestro. iam enim audistis quid dixerim ei: Et etiam populum cui seruituri sunt iudicabo ego, & postea egredientur cum substantia magna: & nunc uolo facere quod iurauit in uerbo meo.

Ceterus Israel qui comparatus est praecocibus ficibus, aperuit os suum, & dixit canticum super mare carectosum; & etiam pueri & infantes laudauerunt dominatorem seculi linguis suis. Illico dixit eis dominator seculi: Surge tibi congregatio Israel dilecta mea & formosa mea, uade hinc ad terram quam iuravi patribus tuis.

Quando persecutus est Pharaon impius populum domus Israel, erat ceterus Israel similis columbae quae clausa est in foraminibus petrae, quam serpens coarctat intrinsecus, & accipiter coarctat eam extrinsecus: sic erat ceterus Israel clausus a quatuor partibus mundi, quonia ante eos erat mare, & post eos persequeretur hostis, & a duobus lateribus eorum erant deserta plena serpentibus ignitis, qui mordebant & occidebant ueneno suo filios hominum. illico autem aperuit os suum in oratione coram Domino, & descendit uox de caelis excelsis, & sic ait: Tu congregatio Israel quae comparata es columbae mundae, & occultata es in clausura foraminum petrae & in absconditis graduum, ostende mihi aspectum tuum & opera tua recta. fac me audire uocem tuam, quoniam uox tua suauis est in oratione in domo sanctuarij modici, & aspectus tuus pulcher in operibus bonis.

Postquam transierunt mare, murmurauerunt propter aquas; & uenit contra eos Amalech impius, qui obseruauit eis inimicitiam propter primogenituram & benedictionem quam tulerat Iacob pater noster ab Esau, & uenit ut pugnaret contra Israel, eo quod irrita fecerant uerba Legis: & Amalech impius furabatur de sub alis nubium gloriae animas de tribu Dan, & occidebat eas. In illo tempore condemnatus est populus domus Israel, qui comparatus est vineae, ut disperderetur, nisi adfuissent iusti generationis illius, qui comparati sunt optimo aromati.

* דודי ליואני לו הרעה בשושנים: 16
 * עד שיפוח היום ונסו הצללים סב דמה לך דודי 17
 * לצבי או לעפר האילים על הרי בתר: ג
 * על משכבי בלילות בקשתי ארץ שאהבה 1
 נפשי בקשתי ולא מצאתי:
 * אקומה נא ואסוככה בעיר בשוקים וברחבות 2
 אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתי:
 * מצאוני השמרים הסבבים בעיר את שאהבה 3
 נפשי ראיתם: * כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי 4
 ארץ שאהבה נפשי אחזתי ולא ארפנו עד-
 שהביאתי אל בית אמי ואל חדר הורתי:
 * השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאור או 5
 באילות השדרה אם תעירו ואם תעוררו את-
 האהבה עד שתחפץ:
 * מי זאת עלה מן המדבר כתימרות עשן מקטרת 6
 מר ולבונה מכל אבקת ריכל: * הנה מטתו 7
 של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל:
 * כלם אחוי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו על- 8
 ירכו מפחד בלילות: * אפריון עשה לו המלך 9
 שלמה מעצי הלבנון:

16 * Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pa-
 scitur inter lilia; * donec aspiret dies, & in-
 clinentur umbrae. reuertere, similis esto di-
 lecte mi caprea hinnuloque ceruorum su-
 per montes Bethel. CAP. III.
 17 IN lectulo meo per noctem quaesui quem
 A diligit anima mea. quaesui illum, & non
 2 inueni. * Surgam & circuibo ciuitatem;
 per vicos & plateas quaeram quem diligit
 anima mea. quaesui illum, & non inueni.
 3 * Inuenerunt me vigiles qui custodiunt
 B ciuitatem: Num quem diligit anima mea
 4 vidistis? * Paululum cum pertransis-
 sem eos, inueni quem diligit anima mea.
 Tenui eum, nec dimittam, donec intro-
 ducam illum in domum matris meae, &
 in cubiculum genitricis meae.
 5 * Adiuro vos filiae Hierusalem per capreas
 ceruosque camporum, ne fuscitetis neque
 euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.
 6 * Quae est ista quae ascendit per deser-
 tum sicut virgula fumi ex aromatibus myr-
 C rhæ & thuris, & vniuersi pulueris pigmen-
 tarij?
 7 * En lectulum Salomonis sexaginta for-
 tes ambiunt ex fortissimis Israel,
 8 * Omnes tenentes gladios & ad bella do-
 ctissimi. Vniuscuiusque ensis super femur
 suum propter timores nocturnos.
 9 * Ferculum fecit sibi rex Salomon de li-
 gnis Libani.

תרגום

16 בי התיא שעתא דדרו בהיובתא כבן אהעחד משה נביא וצלי קדם יי ויהושע משושנה אודרו ונפק מתחזות גרפי עננא יקרא דיני
 ועמה גברין צדיקיא דרמין בעובדיהוין לורדא ואגיוחו קרבא בעמלק וחברו יתה וית עמה בשמחא דיני וקטלא ותבירא בפתנס דחרב:
 17 ובזעירות יומיא עבדו בני ישראל ית עגלא דהכבא ואסתלקו ענני יקרא די מטללין עליוהון ואשתארו מפרסמן ואתרוקנו ית תקון
 זיניהון דחקיק בה שמא רבא מפרש בשבעין שמתן ובעא יי להובדא יתהון מן עלמא ארילי דאדכר קדמוי קים דקים במימרה לאברהם
 ליצחק וליעקב דהוין קלילין כפלחנה כטביא וכאורזילא דאילא וחקרובתא די קרב אברהם ית יצחק ברה בטור מוריה ומן קדמת דנא
 קרב חמן ית קרבניה ופלג יתהון בשורה:
 1 וכלילא דקדשא ואתיהוב להון כסיני אתנטילת מנהון ואשתארו חשיכון כליליא ובעו ית כלילא דקדשא דאסתלק מנהון ולא אשכחונהוי:
 2 אמרין בני ישראל ארץ לארץ נקוב וניזיל ונסחר למשכן זמנא דפרסה משה מברא למשריתא ונתבע אלפן מן קדם יי ושכינת
 קדשא דאסתלק מננא וחזרו בקתון ובפלטיא ובפתון ולא אשכחו:
 3 אמרת כנישתא דישאל אשכחו יתי משה ואהרן ולואי
 גטרי מטרת מימרא דמשכן זמנא די מסחרן יתה חזור חזור ושאלת להון על עסק שכינת יקרא דיני דאסתלקת מני אתיב משה ספרא רבא
 דישאל וכן אמר אסק לשמי מרומא ואצלי קדם יי מאים יכפר על חוביכון וישרי ית שכנתה ביניכון כמלקדמין:
 4 כועיר צבחר
 הוה ויב ויי מחקוף רגה ופקר למשה נביא למעבד משכן זמנא וארנא ואשרי שכינתה בגנה ועמא בית ישראל הוין מקרבין קרבניהון
 ועסקין כפתגמי אוריתא באודרון בית מדרשא דמשה רבהון ובקטנא דיהושע בר נון משושנה:
 5 כד שמעו שבעא אמיא דבני
 ישראל עתידין למחסן ית ארעהון וקמו כחדא וקצו ית אילנא וסמנו ית סבועי מיא וצדיו ית קרויהון וערקו אמר קדשא בריך הוא למשה
 נביא אנא קומרת לאכתהון דארץ לאעלא ית בניהון לאחסנא ארעא עבדא חלב ודבש כען אנא מעבב יתהון ארבעין שנין במדברא ויהוי
 אוריתי מהערבא בגופיהון ומבחר בן אנון עממין רשיען ובנון מר דאצרו בכך אמר משה לבני ישראל אשבעת לכו כנישתא דישאל
 בני צבאור ובתקיפי ארעא דישאל דלא תזידון למסק לארעא כנענא עד משלם ארבעין שנין ויהא רעוא מן גלגל יי למסר יתבי
 ארעא בידיכון ותעברון ית ירדנא ויהוי ארעא כבישא קדמיכון:
 6 כד סלקו ישראל מן מדברא ועברו ית ירדנא עם יהושע בר נון
 אמרו עמי ארעא מה היא דא אומא בחרתא דסלקא מן מדברא מתגמרא מן קטורה בסמין וסעידא בזכיתא דאברהם ופלח וצלי קדם
 יי בטור מוריה ומתקרא משח רבותא בצדקתה דיצחק די אתעקד בצחר בית מקדשא דמתקרי טור די לבנתא ומתעבדן לה נסון
 כחסידותה ויעקב דאשתרל עמה עד מסק קריצתא ואתגבר מנה ואשתויב הוא ותרי עסר שבטיו:
 7 כד ננא שלמה בר דוד וכמה יאין בהנא בעדן דפרסין ודיהון וקמין על דוכנהון ומכרכין לעמא בית ישראל ויהיא ברכתא מסחרא
 להון כשור רם ותקיף ובה מתגברין ומצלחין כל גברי ישראל:
 8 כפתגמי אוריתא דמתילין לחרבא ושקלן ושארן בהון כגברין מאלפי קרבא וכל חד וחד מנהון חתימת מילה על בשרהון היכמה אתחתימת
 בבסרה דאברהם ומתגברין בה כגבר דחרבא חגורא על ירכה ובגין כן לא דחלון מן מויקיא וטלני דארץ כליליא:
 9 תיכל קדשא
 כנאלה שלמה מלכא מן אילני ונגבילא ושאגו ושורבני דאמי מן לבנון וחפא יתה דהב דכי:

* Nepos meus mihi, & ego illi: qui pascit in liliis: * Donec aspirauerit dies, & mota fuerint umbra. Reuertere, similis esto tu nepos meus dorcadi vel hinnulo ceruorum super montes concauitatum.

CAP. III.

Super lectulum meum in noctibus, quasi quem dilexit anima mea. quasi illum, & non inueni illum: vocaui eum, & non audiuit me. * Surgam iam & circuibo in ciuitate, in foris & in plateis. & quaram quem dilexit anima mea. quasi illum, & non inueni illum.

* Inuenerunt me qui custodiunt, qui circuunt in ciuitate. Num quem dilexit anima mea uidistis? * Ut parum cum pertransiui ab eis, donec inueni quem dilexit anima mea. tenui eum, & non dimisi eum, donec introduxi eum in domum matris meae, & in cellam eius qua concepit me. * Adiuravi vos filie Hierusalem in potentiis & in fortitudinibus agri, si suscitaueritis & excitaueritis dilectionem donec uoluerit. * Qua ista qua ascendit a deserto, sicut truncus fumi euaporans myrrham & thus ab omnibus pulueribus unguentarij! * En lectulum Salomonis, sexaginta potentes in circuitu eius ex potentibus Israel: * Omnes tenentes gladium docti bellum: uir ense eius super femur suum a timore in noctibus. * Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani.

* ἀδελφιδός μου ἐμοί, καὶ γὰρ αὐτῶ. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρῖνοις, * ἕως οὗ διαπνύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινήσῃ αἰσκιαί. ἄπὸς ῥεψον, ὁμοιωθήτω σὺ ἀδελφιδέ μου τῶ δόρκωνι ἢ νεβρώ ἐλάφω ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. γ.

* Ἐπὶ κοίτῳ μου ἐν νυξίν, ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ ὄρα αὐτὸν. ἐπάλασα αὐτὸν, καὶ οὐχ ἤκουσέ με. * ἀναστήθισα δὴ καὶ κυκλώσω ἐν τῇ πόλει. ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς πλατείαις. καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου. ἐζήτησα αὐτὸν, καὶ οὐχ ὄρα αὐτὸν. * ὄρασά με ὧ ἰηρωῦτες, ὧ κυκλωῦτες ἐν τῇ πόλει. μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ἴδετε; * ὡς μικρὸν ὅτε παρήλθον ἀπ' αὐτῶν. ἕως οὗ ὄρα αὐτὸν ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου. ἐκράτησα αὐτὸν καὶ ὄρα ἀφῆκα αὐτὸν, ἕως ἃ εἰσῆγαγον αὐτὸν. εἰς τὸν οἶκον μητρὸς μου, καὶ εἰς ταμιεῖον τῆ συλλαβούσης με. * ὤρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱεροῦ σαλήμ ἐν ταῖς δυνάμεσι ὅτι ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐδὴ ἐγείρητε καὶ ἔξεγείρητε τὴν ἀτάπην ἕως δὴ τελέσῃ. * τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆ ἐρήμου, ὡς σελέχη καπνοῦ τεθυμιαμῆρη σμύρνης καὶ λίβανου ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μύρεψου. * ἰδοὺ ἡ κλίνη τοῦ βασιλέως, ἐξήκοντα δυνάτεϊ κυκλωαὺτ' ἀπὸ δυνάτῶν ἰσραήλ, * πάντες κατέχοντες ῥομφαίῳ δ' ἐδίδαγμῶν πόλεμον. ἀνῆρ ῥομφαία αὐτῶ ἐπὶ μηρὸν αὐτῶ ἀπὸ τὰ μίβοις ἐν νυξί. * φορεῖον ἐποίησεν ἕαυτῶ ὁ βασιλεὺς βασιλείῳ ἀπὸ ξύλων τοῦ λίβανου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 In illo tempore conuersi sunt in pœnitentia. tunc stetit Moyses propheta & orauit coram Domino; & Iosue minister eius accinctus est, & egressus est de sub alis nubium gloriæ Domini, & cum eo viri iusti qui similes sunt rosæ in operibus suis, & inierunt prælium contra Amalech, & confregit illum & populum eius in nomine Domini, qui occidit & contriuit eos in ore gladij. 17 Et post paucos dies fecerunt filij Israel vitulum aureum, & sublatae sunt nubes gloriæ quæ obumbrabant eos: & remanserunt discooperiti, & exuerunt ornamentum armorum suorum in quibus sculptum erat nomen magnum expositum in septuaginta nominibus; & uoluit Dominus disperdere eos de seculo, nisi subiisset memoria coram eo iuramenti sui quod iurauit in uerbo suo Abraham, Isaac & Iacob, qui erant velocissimi in cultu eius sicut caprea & hinnulus ceruorum, & etiam oblationis quam obtulit Abraham Isaac filium suum in monte Moriah: & antehac obtulerat illic oblationes suas, & diuiserat eas æqualiter.

CAP. III.

18 T quando uidit populus domus Israel quod sublatae essent nubes gloriæ ab eis, & corona sanctitatis quæ data fuit eis in Sinai, ablata esset ab eis, remanserunt contenebrati sicut nox, & querierunt coronam sanctitatis quæ sublata fuerat ab eis, & non inuenerunt illam.

19 Dixiunt filij Israel ad inuicem: Surgamus & circuemus tabernaculum fœderis quod extendit Moyses extra castra, & queramus doctrinam à facie Domini, & maiestatem sanctam quæ sublata est à nobis: & circuierunt per ciuitates & plateas & per vicos, & non inuenerunt eam.

20 Dixit Dominus Israel: Inuenerunt me Moyses & Aaron & Leuitæ obseruantes custodiam uerbi tabernaculi fœderis qui circuiebant illud per gyrum, & interrogauit eos de maiestate gloriæ Domini quæ sublata fuerat à me. Respondit Moyses scriba princeps Israel, & sic ait: Ascendam ad cælos excelsos & orabo coram Domino, si forte placabitur super peccata uestra, & habitare faciet maiestatem suam inter uos sicut olim.

21 Quasi paulum & modicum fuit, & reuersus est Dominus ab ira furoris sui, & præcepit Dominus Moysi prophetae ut faceret tabernaculum fœderis & arcam; & collocauit maiestatem suam in medio eius: & populus domus Israel offerebant oblationes suas, & nauabant operâ uerbis Legis in cœnaculo domus doctrinæ Moysi magistri eorum, & in cubiculo Iosue filij Nun ministri eius.

22 Quando audierunt septem populi quod filij Israel possessuri essent terram ipsorum, surrexerunt simul & succiderunt arbores, & obturauerunt fontes aquarum, & destruxerunt vrbes suas & fugerunt. Dixit ille sanctus & benedictus Moysi propheta: Ego iuravi patribus istorum me introducturum filios eorum in possessionem terræ fluentis lacte & melle. nunc autem ego retinebo eos quadraginta annis in deserto, & erit Lex mea aduersa corporibus eorum: & postea illi populi impij ædificabunt quod destruxerunt. Tunc dixit Moyses filiis Israel: Adiuro uos cœtus Israel per Dominum exercituum, & per fortes terræ Israel, ne superbe contendatis ut ascendatis in terram Chanæeorum, donec impleantur quadraginta anni, & sit uoluntas coram Domino ut tradat habitatores terræ in manus uestras: & transibitis Iordanem, & erit terra subiecta coram uobis.

23 Quando ascenderunt filij Israel de deserto, & transierunt Iordanem cum Iosue filio Nun, dixerunt populi terræ: Quæ est ista gens electa quæ ascendit de deserto, suffumigata ab incensu aromatum, & adiuta propter meritum Abraham, qui seruiuit & orauit coram Domino in monte Moriah, & exterfa oleo unctionis propter iustitiam Isaac, qui ligatus fuit in loco domus sanctuarij, qui uocatus est Mons thuris: & fiunt ei mirabilia propter misericordiam Iacob, cum quo luctatus est usque ad ascensum auroræ, & præualuit illi, & liberatus est ipse & duodecim tribus eius.

24 Quando ædificauit Salomon rex Israel domum sanctuarij Domini in Ierusalem, dixit Dominus in uerbo suo: Quam pulchra est domus sanctuarij hæc quæ ædificata est mihi per manus regis Salomonis filij Dauid! & quam pulchri sunt Sacerdotes in tempore quo extendunt manus suas & stant in suggesto suo, & benedicunt populo domus Israel! & illa benedictio circumdat eos sicut murus excelsus & fortis, & in ea præualét & prosperantur omnes fortes Israel.

25 Sacerdotes autem & Leuitæ & omnes tribus Israel uniuersi apprehendunt uerba Legis, quæ comparantur gladio, & ponderant & agitant ea sicut fortes docti in bello, & super unoquoque eorum signata est circuncisio in carne ipsorum, sicut signata fuit in carne Abraham: & præualent & confortantur in ea sicut fortis qui accinctus est gladio super femur suum; & ideo non timent à spiritibus nociuis & dæmonibus qui ambulant in nocte. 26 Templum sanctuarij ædificauit sibi rex Salomon de lignis cedrinis, & arceuthinis & pinis quæ adducuntur de Libano, & operuit illud auro purissimo.

עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארנמן
 תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים :
 צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה
 שעטרה לו אמו ביום התתנו וביום שמחר
 לבו :
 הנך יפה רעיית הנך יפה עיניך יונים מבעד
 לצמתך שערך בעדר העזים שגלשו מהר גלעד :
 שניך בעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם
 מתאימורת ושכלה אין בהם :
 כחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה כפלה
 הרמון רקתך מבעד לצמתך :
 כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן
 תלוי עליו כל שלטי הגבורים :
 שני שדיך בשני עפרים תאומי צביה הרעים
 בשושנים :
 עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר
 המורואל גבעת הלכונרה :
 בלך יפה רעיית ומום אין בך :
 אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי
 מראש אמנה מראש שנירוחרמון ממענות אריות
 מהררי נמרים :
 לבבתני אחתי כלרה לבבתני באחוז מעיניך
 באחד ענק מצורניך :

10 * Columnas eius fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum media charitate construit, propter filias Hierusalem. * Egredimini filie Sion, & videte regem Salomonem in diademate quo coronavit illum mater sua in die desponsationis illius, & in die letitie cordis eius.

CAP. IIII.

1 Q Vam pulchra es amica mea, quam pulchra es! Oculi tui columbarum, absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum que ascenderunt de monte Galaad. * Dentes tui sicut greges tonfarum que ascenderunt de lauacro. omnes gemellis foetibus, & sterilis non est inter eas. * Sicut vitta coccinea labia tua, & eloquium tuum dulce. Sicut fragmen mali punici, ita genae tue absque eo quod intrinsecus latet.

4 * Sicut turris David collum tuum qua edificata est cum propugnaculis. Milite clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.

5 * Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli qui pascuntur in liliis, donec aspi-ret dies, & inclinentur vimbree. Vadam ad montem myrrhae, & ad collem thuris.

7 * Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. * Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis de capite Amanae, de vertice Sanir & Hermon, de cubilibus leonum, de montibus pardorum.

9 * Vulnerasti cor meum soror mea sponsa: vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui.

תרגום

10 וכתר די שלום יתה שוי בגוה ית ארונא דסתודותא דהוא עמודא דעלמא ובגוה חרין לוחי אבנא די אצנע חמן משה בחורב דיקיטון מן כסף וסוקן ושפירין מן זהב טב ופרש ושל מן עלוה ית פרוכתא דתכלא וארגנא וביני כרוביא די עלוי כפורתא תוח שרין שכינתא ודי דשכן שמה בירושלם מן כל כרבי ארעא דישראל :
 11 פד אהא שלמה מלכא למעבד ית חנוכת בית מקדשא ברוח נפק בחיל ובן אסר פוקו וחזו יתו פלכיא ארעא דישראל ועמא דציון כהנא ובכלילא דכללו עמא בית ישראל ית מלכא שלמה ביום חנוכת בית מקדשא וחרובתוה חנא דמטללהא דעבד שלמה מלכא בערנא תהיא ארבעה עשר יומין :
 1 ובהוהא יומא קרב מלכא שלמה אלף עלון על מדבתא ואחקבל ברענא קרבנה קדם יי נפקח קלא מן שמיא ובן אמרת כמה יאה אנח בנישחא דישראל וכמה יאנו אנון רבבי בנישחא וחכימיא יתבי סנהדרין דאנון מנתרין לעלמא לעמא בית ישראל ודמן לגותין בני יונתא ואפילו שאר בני כנשתך ועמא דארעא אנון צדיקן ככנוי דיעקב די לקטו אבניו ועבדו גלשושיתא כטורא דגלעד :
 2 כמה יאן אבנתא ולינאי דמקרבין ית קרבנך ואכלין בטר קדשא ומעשרא ואפרשיתא ודכין מכל אונסא וגוילא תיכמא דתו דכין ערסא ענא דיעקב בעדן דתו גזיון וסלקון מן נחלא דייבקא דלא תורת כהון אגיסותא וגוילא וברוהון דמן דא לרא וילדן תימין ככל עון ועקרא ומחלא לא תות כהון :
 3 ושפתו דכתנא רבא תון בעין עלותא ביומא דכפוני קדם יי ומלוי תו מהפכין חוביהון דישראל דרמן לחוט וזריתא ומחורן יתהון כעמר נקי ומלכא די הוא רישון מלי פקודיא כרמונא בר מן אמר כללא וארכונין דאנת קריבין למלכא די אנון צדיקא ולית כהון מדעם ביש :
 4 וריש מתבתא די הוא רב די ליד חסין בזכותא ורב בעזבדין טבין כדוד מלכא דישראל ועל מימר פמה תורה מהבני עלמא ובאלפן דאורייתא תורה עסק רחיצין עמא בית ישראל ומנצחין בקרבא כאלו אחרין ביריהון כל מיני זנין דגברין :
 5 חרין פריקוד דעתירין למפרקוד דמן למשה ואהרן בני יוכבד דאמתרו לתרין אורזילין תימין טבליא ותו רעו לעמא בית ישראל בזכותיהון ארבעין שנין במדברא במנא ובעופין פטימין ומי בארא דמריים :
 6 וכל זמן דתו בית ישראל אחרין ביריהון אומנות אבתהון צדיקא תו ערקין כיוקי וטלני וצפרידי וטהרי מביניהון על דתוה שכנת יקרא דיני שריא כבית מקדשא דתורה מהבני בשור מוריה וכל מויקיא ומחבליא תו ערקין מריח קטורה בסמין :
 7 ובזמן דעמא בית ישראל עבדין רעותה דמרי עלמא הוא מקלם יתהון בשמי מרומא זבן אמר בלך שפירתא בנישחא דישראל ומחטא לית בך :
 8 אמר יי במימרה עמי תתי יתבא בנישחא דישראל דמניא לנגפי דהיא צניעא ועמי חלון לבית מקדשא ויהון מקרבין לך דורון ראשי עמא דיתבין על נהר דאמנה ודתי דיתבין בריש טור תלגא ואמא די בחרמון ויהון מסקין לך מסין יתבי כרבין חקופין די אגין גברין בארגון חקורבסא מן קריי טוריא דחסינן מן נמרי :
 9 קביע על לוח לבי רחיקתיך אחתי בנישחא דישראל דמטילא לנגפי די היא צניעא קביע על לוח לבי חבת וזר די בנך די הוא צדיקא כחד מן רבני סנהדרין וכחד מן מלכיא דבית יהודה דתנית יתיבא כלילא דמלכותא על צנורה :

* Columnas eius fecit argenti, & reclinato-
rium eius aureum. ascensus eius purpuram, in-
terius eius lapidibus stratum dilectionem à fi-
liabus Hierusalem. * Egredimini & vi-
dete filia Sion in rege Salomone in corona qua
coronavit eum mater sua in die desponsationis
illius, & in die letitie cordis eius.

CAP. IIII.

Ecce es pulchra amica mea, ecce es pulchra.
oculi tui columbæ extra silentium, casaries
tua sicut greges caprarum; quæ reuelatae sunt
à Galaad.

* Dentis tui sicut greges tonsarum quæ af-
cenderunt de lauacro; omnes gemellis factibus,
& sterilis non est in eis.

* Sicut funiculus coccineus labia tua, & e-
loquium tuum decorum sicut cortex mali puni-
ci, malum tuum extra silentium tuum.

* Sicut turris David collum tuum, quæ adi-
ficata est in Thalpioth. mille clypei pendent su-
per eam, omnia iacula potentium. * Duo ube-
ra tua sicut duo hinnuli gemelli capreae qui pas-
cuntur in liliis. * Donec aspiet dies, & mo-
te sint umbra. uadam mihi ad montem myr-
rha, & ad collem thuris.

* Tota pulchra es amica mea, & macula
non est in te.

* Veni de Libano sponsa, veni à Libano. ve-
nies & transibis à principio fidei. de capite Sa-
nir & Aermom de cubilibus leonum, de monti-
bus pardorum.

* Stupescisti nos soror mea, sponsa: stupe-
fecisti nos uno ab oculis tuis; in uno torque
colli tui.

* Stupescisti nos soror mea, sponsa: stupe-
fecisti nos uno ab oculis tuis; in uno torque
colli tui.

* σύλους αὐτῆς ἐποίησεν ἀργυρίου, καὶ διακλιτὸν αὐ-
τῆς χρύσειον. Ἐπιβάσεις αὐτῆς πορφύραν· ἐν τῆς αὐτῆς λι-
θόσφρων ἀγάπῃ ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ.

11 * Ἐξέλθετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιών ἐν τῇ βασιλεῖ
Γλομῆτι ἐν τῇ σεφάω ἢ ἐσεφάωσεν αὐτὴν ἡ μήτηρ
αὐτῆς ἐν ἡμέρᾳ νυμφώσεως αὐτῆς, καὶ ἐν ἡμέρᾳ βύφρο-
σώης καρδίας αὐτῆς.

δ.

1 * Ἰδὲ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδὲ εἶ καλὴ. ὀφθαλμοὶ σου
ἄφεισεραι ἐκ τῆς σιωπῆσεως. τρίχονά σου ὡς ἀγέλαι
τῶν αἰγῶν. αἱ ἀπὸ καλύφθησαν ἀπὸ τοῦ γαλαάδ.

2 * ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρυμῶν αἱ αἰέθησαν
ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι διδυμίδουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα
ὄρα ἔσιν ἐν αὐταῖς.

3 * ὡς σαρπίον κόκκινον χεῖλη σου, καὶ ἡ λαλία σου ὡ-
ραία ὡς λέπυρον τῆς ῥῶας, μήλον σου ἐκ τῆς σιωπῆσεως
σου. * ὡς πύργος δαυὶδ, τρεῖς χιλοὶ σου, ὁ ὠδοδομημέ-
νος ἐν θαλφίω. χιλοὶ θυροὶ κρέμανται ἐπ' αὐτὴν πᾶ-
σαι βολίδες τῶν δυνατῶν. * δύο μασοὶ σου ὡς δύο νε-
βροὶ δίδυμοι δορκάδου & νεμόμυροι ἐν κείνοις.

4 * ἕως οὗ διαπνύσῃ ἡ ἡμέρα ἐκ κινήσῃ αἰσικαί. πο-
ρβύθουμα ἐμαυτῶ ἀπὸ τῆς σμύρνης καὶ ἀπὸ τῆν
βρυων τοῦ λιβάνου.

5 * ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου ἐ μῶμος ὄρα ἔσιν ἐν σοί.
6 * δάρεθ ἀπὸ λιβάνου ὡ μφθ, δάρεθ ἀπὸ λιβάνου. ἐ-
λδύση καὶ διελδύση ἀπ' ἀρχῆς πίσεως. ἀπὸ κεφαλῆς σε
νεῖς καὶ ἀερμῶν ἀπὸ μανδρῶν λέοντων ἀπὸ ὄρεων παρ-
δάλεων. * ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἀδελφὴ μου, ὡ μφθ.
ἐκαρδίωσας ἡμᾶς εἰς ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ εἰς ἑ-
μαπτερχήλου σου.

7 * ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου ἐ μῶμος ὄρα ἔσιν ἐν σοί.
8 * δάρεθ ἀπὸ λιβάνου ὡ μφθ, δάρεθ ἀπὸ λιβάνου. ἐ-
λδύση καὶ διελδύση ἀπ' ἀρχῆς πίσεως. ἀπὸ κεφαλῆς σε
νεῖς καὶ ἀερμῶν ἀπὸ μανδρῶν λέοντων ἀπὸ ὄρεων παρ-
δάλεων. * ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἀδελφὴ μου, ὡ μφθ.
ἐκαρδίωσας ἡμᾶς εἰς ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ εἰς ἑ-
μαπτερχήλου σου.

9 δάλεων. * ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἀδελφὴ μου, ὡ μφθ.
ἐκαρδίωσας ἡμᾶς εἰς ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ εἰς ἑ-
μαπτερχήλου σου.

ἐκαρδίωσας ἡμᾶς εἰς ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ εἰς ἑ-
μαπτερχήλου σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et postquam consummauit illud, posuit in medio eius arcam testimonij quæ erat columna seculi, & in medio eius erant duæ tabulæ lapideæ quas reposuit ibi Moses in Horeb, quæ erant preciosiores argento purgato, & pulchriores auro optimo & extendit & obumbravit super eam velum hyacinthinum & purpureum, & inter Cherubim, quæ erant super propitiatorium, residebat maiestas Domini, qui habitare fecit nomen suum in Ierusalem magis quam in omnibus urbibus terræ Israel. 11 Quando venit Salomon rex ut faceret dedicationem domus sanctuarij, præco egressus est in fortitudine, & sic ait: Egredimini & videte habitatores provinciarum terræ Israel & populus Sion diadema & coronam qua coronaverunt populus domus Israel regem Salomonem in die dedicationis domus sanctuarij: & latatus est in letitia solennitatis tabernaculorum quam fecit Salomon rex in tempore illo quatuordecim diebus.

CAP. IIII.

ET in illo die obtulit rex Salomon mille holocausta super altare, & suscepta est cum beneplacito oblatio eius coram Domino. irruit vox de cælis & sic ait: Quam pulcher es cætus Israel, & quam pulchri sunt principes cõgregationis & sapientes habitantes in concilio: quia ipsi semper illuminant populû domus Israel, & similes sunt pullis filiis columbæ, & etiã reliqui filij congregationis tuæ & populus terre sunt iusti sicut filij Iacob, qui collegerunt lapides & fecerunt acertum in monte Galaad. 2 Quam pulchri sunt Sacerdotes & Leuitæ qui offerunt oblationes tuas, & comedunt carnes sanctificatas, & decimas & primitias: & mundi sunt ab omni violentia & rapina, sicut erant mundi greges ovium Iacob in tempore quo tondebantur, & ascendebant de torrente Iaboc, in quibus non erat violentia & rapina; & omnes similes erant ad inuicem, & pariebant gemellos in omni tempore: & sterilis & orbata non erat in eis. 3 Et labia Sacerdotis magni deprecabantur in oratione in die propitiationis coram Domino, & verba eius auertebant peccata Israel, quæ similia erant vittæ coccineæ, & dealbabat ea sicut lanam mundam: & rex qui erat princeps eorum plenus erat præceptis sicut malogranatum, exceptis præpositis & principibus qui accedunt ad regem, qui sunt iusti, in quibus non est quicquam mali. 4 Et princeps scholæ qui erat magister tuus, fortis in iustitia, & magister operum bonorum, sicut David rex Israel, & per verbum oris eius edificatum est seculum: & in doctrina Legis in qua laborabat confidebant populus domus Israel, & vincebant in bello, quasi essent tenentes manibus suis omnia genera armorum fortium. 5 Duo saluatores tui qui te saluaturi sunt, similes sunt Mosi & Aaron filiis Iocabed, qui comparati sunt duobus hinnulis gemellis capreae, & pascebant populum Israel per merita sua quadraginta annis in deserto manna & aubus pinguibus, & aqua putei Miriam. 6 Et omni tempore quo populus domus Israel tenebat manibus suis arcem patrum suorum iustorum, fugiebant nocentes spiritus, tenebriones & matutini ac meridiani demones de medio eorum, ed quod maiestas gloriæ Domini residebat in domo sanctuarij quæ edificata est in monte Moriah, & omnes demones & spiritus nocentes fugiebant ab odore incensum aromatum. 7 Et in tempore quo populus domus Israel faciunt voluntatem dominatoris seculi, laudat eos in cælis exgellis, & sic dicit: Tota pulchra es congregatio Israel, & macula non est in te. 8 Dixit Dominus in verbo suo: Mecum habitabis cætus Israel, qui similis es sponsæ honestæ, & mecum ingredieris in domum sanctuarij, & offerent tibi munus principes populi qui habitant super fluvium Aman, & incolæ qui morantur in vertice Montis niuis, & gentes quæ sunt in Hermon, & offerent tibi tributa habitatores ciuitatum fortium, qui sunt robusti sicut leones, & munus ab urbibus montium qui sunt fortiores leopardis.

9 Infixus est in tabula cordis mei amor tuus, soror mea, cætus Israel, quæ comparata es sponsæ quæ est honesta: infixa est in tabula cordis mei dilectio minimi filiorum tuorum qui est iustus, sicut vnus de principibus concilij, & sicut vnus ex regibus domus Iuda super cuius collum positum est diadema regni.

מה יפּו דְדִיךְ אַחְתִּי כֹלָה מֵה־טֵבוֹ דְדִיךְ מִיַּיִן *
וְרִיחַ שְׁמֵנֶיךָ מִכָּל־בְּשָׂמִים :

נִפְתַּח תִּטְפְּנָה שְׁפָתוֹתֶיךָ כֹּלָה דְבֶשׂ וְחֹלֵב תַּחַת
לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן :

גִּי נִעוֹל אַחְתִּי כֹלָה גַל־נִעוֹל מֵעֵינַי הַחֹמוֹת :

שְׁלַחֶיךָ פְּרָדִים רְמוֹזִים עִם פְּרֵי מִגְדֵי כַּפְּרַיִם
עִם־נָרְדִים :

נָרְדִים וְכַרְכֹּם קָנָה וְקִנְמוֹן עִם כָּל־עֵצֵי לְבוֹנָה מִן־
וְאֵהְלוֹת עִם כָּל־רֵאשֵׁי בְּשָׂמִים :

מֵעֵינַי גְּזִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְגֹזְלִים מִן־לְבָנוֹן :

עוֹרֵי צִפּוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן הִפְיַחֵי גִנִּי יִזְלוּ בְּשִׁמּוֹ

ה

יָבֵא דְדִי לְגִנּוֹ וַיֹּאכַל פְּרֵי מִגְדֵי:

בָּאתִי לְגִנִּי אַחְתִּי כֹלָה אֲרִיתִי מוֹרֵי עֵם־בְּשָׂמִי

אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עֵם דְּבֶשֶׂי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם־חֹלְבֵי אֲבָלוֹ

רְעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים :

אֲנִי יֹשֶׁנָּה וְלִבִּי עַר קוֹל דוֹדִי דוֹפֵק פֶּתַח־לִי

אַחְתִּי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא־טָל

קוֹצוֹתַי רִסִּיסֵי לַיְלָה :

פִּשְׁטָתִי אֶת־כַּתְנֵתִי אֵיבַכְהָ אֶל־בִּשְׁנֵי רַחְצוֹתַי

אֶרְגְּלֵי אֵיבַכְרָה אֶטְנַפֶּם :

דוֹדֵי שְׁלַח יָרוֹם־הַחֹר וּמַעֵי הַמוֹעֲלִיו :

10 * Quam pulchre sunt mammae tuæ foror mea sponfa! pulchriora sunt vbera tua vino, & odor vnguentorum tuorum super

11 omnia aromata. *Fauus distillans labia tua sponfa, mel & lac sub lingua tua, & odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.

12 * Hortus conclusus foror mea sponfa, hortus conclusus fons signatus. *Emissiones tuæ paradisus malorum puniceorum cum pomorum fructibus. Cypri cum nardo:

14 * Nardus & crocus, fistula & cinnamomum cum vniuersis lignis Libani, myrrha & aloë cum omnibus primis vnguentis. *Fons hortorum puteus aquarum viuētium, quæ

15 loe cum omnibus primis vnguentis. *Fons hortorum puteus aquarum viuētium, quæ fluunt impetu de Libano. *Surge Aquilo, & veni Auster: perfla hortum meum, & fluent aromata illius. CAP. V.

A Veniat dilectus meus in hortum suum, vt comedat fructum pomorum suorū.

1 Veni in hortum meum foror mea sponfa: mesui myrrham meam cum aromatibus meis. Comedi fauum cum melle meo, & bibi vinum meum cum lacte meo. Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi. *Ego dormio, & cor meum vigilat.

2 Vox dilecti mei pulsantis. aperi mihi foror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea, quia caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctium.

3 *Expoliaui me tunica mea, quomodo induar illa? laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? *Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intremuit ad tactum eius.

4

4

תרגום

10 כְּמֵה שְׁפִירֵי עֲלֵי חֶבְתֶּיךָ אַחְתִּי כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּמִתִּילָא לְגִנְפֵי דְהוּא צְנִיעָא כְּמֵה טֵבוֹ דְּדִיךְ מִיַּיִן וְשׁוֹם טֵב
וְצִדִיקֶיךָ נִרְף מִכָּל בְּסִמְנֵיךָ :
11 וְכַעֲרֵן דְּמַצְלִין כְּתִנְיָא כְּעוֹרְתָא דְקִרְשָׁא זֶלְחָן סְפִיחוֹי יַעֲרַר דְּבִשָׂא וְלִשְׁנֶיךָ נִנְפִי צְנִיעָא בְּמִסְלֵהוֹיךָ
שִׁירֵיךָ וְהִשְׁבַּחְתָּ מִתִּיקֵיךָ כְּחֹלֵב וְרִיחַ לְבוֹשֵׁי כְּתִנְיָא כְּרִיחַ אֲלִבְנִין :
12 וְנִשְׁיךְ דְּמִתְנַסְכֵּן לְגִבְרִין צְנִיעָא כְּנִנְפֵי צְנִיעָא וְכַנְתָּא דְעֵרֵן
דְּלִהָ שׁוֹ לְגַבְרָה לְמַעַל לְגִנְהָ אֵלֶיהֶן צְדִיקֵיךָ דְנִפְשִׁיהוֹן מִשְׁתַּלְחִין לְגִנְהָ עַל יַד מִלְּאכְנָא וּבְחֹדֵלֵיךָ טִיבִין וְגִנְיֵן בְּאִנְפֵּלֵן וְחִתִּימֵן כְּכֹן כְּמִבּוֹעֵי
דְּמִין חֵיין דְּנִפְק מִחֹחוֹ אֵילָנָא וּמִהַפְּרֵשׁ לְאַרְבַּעַת רִישֵׁי נְהַרִין וְאֵלְמַלִּי דְהוּא חֲתִים בְּשִׂמָּא רַבָּא וְקִדִּישָׁא חוּה נִפְק וּמִבַּע וְשׁוֹטֵף כָּל עֲלָמָא :
13 וְעִלְמִיךְ מִלִּין פְּקוֹדֵיךָ הַקְדְּמוֹנִין וְרַחֲמִיךָ לְנִשְׁיָהוֹן וְלִדְרֹן בְּנִין כְּצִדִיקֵיךָ כְּוִהֲוֹן וְרִיחֵיהוֹן מִחֹל חֲכִי כְּבִסְמֵיךָ טֵבִין דְּגִנְתָּא דְעֵרֵן
כְּפּוֹרִין עִם רִשְׁקֵיךָ :
14 רִשְׁקֵיךָ וּמוֹרֵיךָ יִקְנֵה בְּסִמָּא וְקִנְמוֹן עִם כָּל קִיסֵי לְבוֹנָתָא מִירָא דְכִיָּא וְאִקְסִיל אֶלְוָאן עִם כָּל מִינֵי בְּסִמְנֵיךָ :
15 וּמִיָּא דְשִׁלּוּחַ מִדְּבָרִין בְּנִיחַ עִם מוֹתֵר מִן דְּנִגְרִין מִן לְבָנוֹן לְאַשְׁקָאָה יַת אֶרְעָא דְיִשְׂרָאֵל כְּגִין דְּאִנְיֵן עֶסְקִין בְּפִתְגָמֵי אֹרְתָא
דְּמִתִּילִין לְבִירָא מִן חֵיין וּבְזִכְוִתָּא דְנִסְכִּין עַל מִדְּבָחָא כְּבִירָת מִקְדָּשָׁא דְמִתְבַּנֵּי בִירוּשָׁלַם דְּמִתְקַרֵּי לְבָנוֹן :
16 וְעַל סִטְר
צְפוּנָא חוּה פִתְוִרָא וְעִלוֹתֵי הַרֵי עֶסְרָ לְחִמִּין דְּאִפּוֹן וְעַל סִטְר דְּרוּמָא חוּרָ בּוֹצִינָא לְאַנְתְּרָא וְעַל מִדְּבָחָא חוּוּ מִקְרָבִין כְּתִנְיָא קִרְבְּנָא וּמִסְקִין
עֲלוֹי קְטוֹרֶת בְּסִמִּין :
ה כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אֶמְרַת וְעוֹל אֵלֶיהָ רַחֲמֵי לְבֵית מִקְדָּשָׁא וּיקְבַל בְּרַעְנָא קִרְבְּנָהוֹן דְעַמָּה :
1 אֶמְרַת קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעַמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל עֲלֵת לְבֵית מִקְדָּשֵׁי דְבְנִיחַ לִי אַחְתִּי כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּמִתִּילָא לְגִנְפֵי צְנִיעָא וְאִשְׁרֵיתִי
שְׂכִינְתִּי בִינֶיךָ קִבְלָתִי יַת קְטוֹרֶת בְּסִמִּין דְּעַבְדְּתָּ לְשִׁמֵי שְׁלַחַת אֶשְׁתָּא מִן שְׂמִיָּא וְאֲכַל יַת עֲלוֹן וְיַת נִכְסֵת קִדְשָׁא אֶתְקַבַּל בְּרַעְנָא קִרְבִּי נִסְוֶךְ
חִמְרָא וְחִמְרָא חוּר דְנִסְכְּוֹ כְּתִנְיָא עַל מִדְּבָחֵי כְּעַן אֶת־כְּתִנְיָא רַחֲמֵי פְקוּדֵי אֲכַלוּ מִהָ דְמִשְׁחָאֵר מִן קִרְבְּנָא וְאֶתְשַׁנְקוּ מִן טוֹבָא דְאֶתְעַתֵּד
לְכוּן :
2 כְּתֵר כָּל פִּתְגָמֵי הָאֵלִין חֲבוֹ עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִסְרָ וְיַהוּוֹן יִי בִיד נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְּכָא דְכָבַל וְאֹבִיל יַהוּוֹן בְּגִלְוָתָא וְחוּוֹ דְמִן
בְּגִלְוָתָא כְּגַבְרָא דְמָכָא דְלָא יִכַל לְאַחְעָרָא מִשְׁנַתָּה וְקַל רֹחַא דְקִדְשָׁא מִזְהַרָא לְהוֹן עַל יַד נְבוּצַנְזַר וְהוּרָ עִירָא יַהוּוֹן מִדְּמוֹךְ לְבַהוֹן עֵנָה רַבּוֹן
כָּל עֲלָמָא וְכֹן אֶמְרַת הַרֵי בְחִיבָתָא פֶּתַח־פּוֹמִיךְ וּבוֹעֵי וְשִׁבְחֵי לִי אַחְתִּי רַחֲמֵי כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּמִתִּילָא לְיוֹנְתָא בְּשִׁלְמוֹת עוֹבְדֵיךָ אֲרוּם
שְׁעַר רִישֵׁי אֶתְמִלִּי מִן דְּמַעֲתִיךָ כְּגַבְרָה וְשְׁעַר רִישָׁה מִצְטַבַּע מִשְׁלָא דְשִׁמְיָא וְצִיצִית נִזְרֵי אֶתְמִלִּי מִן טִפֵּי עֵינֶיךָ כְּגַבְרָה דְצִיצִית נִזְרוּהֵי מִלִּין
מִטְפֵי מִטְרָא דְנִחְחִין כְּלִילָא :
3 עֵנָה כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל כָּל קַבֵּל נְבוּצַנְזַר הָא כְּבַר אַעֲדִיתִי מִנִּי נִיר פְּקוּדֵי וּפְלַחַת לְשַׁעֲרַת
עַמְמֵי וְהַכְרִין יַהוּוֹן לִי אִפְשָׁן לְמַהֲרָא לְחִיבָתָּה לְהוֹן מִרֵי עֲלָמָא עַל יַד נְבוּצַנְזַר וְאִף אֲנָא הָא כְּבַר סִלְקַת שְׂכִינְתִּי מִבִּינֶיךָ וְהַכְרִין אֶהְרָר
וְאֶת עַבְדְּתָּ עוֹבְדֵיךָ בִישׁוֹן וְאֲנָא קִדְשָׁתִּי יַת רַגְלֵי מִסּוּבְחֶיךָ וְהַכְרִין אֶטּוּפְנִין בִּינֶיךָ כְּעוֹבְדֵיךָ בִישׁוֹן :
4 כֹּד אֶתְגַּלִּי מִן קִרְבִּי יִי דְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל לָא צְבֹן לְמַחְרָט וּלְמַתְבַּל לְוַתָּה אוֹשִׁישׁ מַחַרְת גְּבוּרְתָּה עַל שְׂבִטָא דְרַאבוּבִין וְגַד וּפְלַגְוִת
שְׂבִטָא דְמִנְשֵׁרָה לְמַעֲבָרָא לְיִרְבֵּנָא וּמִסְרָ וְיַהוּוֹן בִּיד מִנְחָרִיב מִלְּכָא דְאֶחָדוֹר וְאֶגְלִי יַהוּוֹן בְּלַחֵל וּבְחִבּוֹר נְהַרֵי גּוֹזֵן וְקִרְוֵי מִדֵי וְכַר מִדְּהוֹן
עֲגָלָא מִתְכָּא רִישׁוֹ יִרְבַּעַם חִיבָא בְּלִשְׁמֵךְ דִּן דְּמִתְקַרֵּיָא פְּמִיָּאָּ בְּיוֹמֵי פִקַּח בְּרַ רְמִלְוֵהוֹן וְכַר שְׁמַעַת אֲנָא רַחֲמֵי אֶתְגִּלְגְלוּ עֲלֵיהוֹן :

* Quid pulchra facta sunt vbera tua soror mea, sponsa? quid pulchra facta sunt vbera tua à vino, & odor vestimentorum tuorum super omnia aromata? * Fauum distillant labia tua sponsa: mel & lac sub lingua tua. & odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.

* Hortus conclusus soror mea sponsa. hortus conclusus; fons signatus: * emissiones tuæ paradisus malorum punicorum cū fructu pomorum. cypri cum nardis. * Nardus & crocus, fistula & cinnamomum cum vniuersis lignis Libani, myrrha aloë cum omnibus primis unguentis: * Fons hortorum, puteus aquæ uiuentis & strepentis de Libano.

* Surge Boreas, & veni Note, perfla hortum meum. & fluant aromata mea.

CAP. V.

Descendat nepos meus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum. ingressus sum in hortum meum soror mea sponsa. vin demiaui myrrham meam cum aromatibus meis. comedi panem meum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo. comedite amici & bibite & inebriamini nepotes. * Ego dormio, et cor meum vigilat. vox nepotis mei pulsat ad portā: Aperi mihi soror mea amica mea, columba mea perfecta mea: quia caput meū plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctis.

* Exui tunicam meam: quomodo induā eam? laui pedes meos, quomodo inquinabo illos?

* Nepos meus misit manum suam à foramine, & venter meus turbatus est super illum.

10 τί ἐκαλλιώθησαν μασοί σου ἀδελφή μου, ὡς ἡμίμη. τί ἐκαλλιώθησαν μασοί σου ἀπὸ οἴνου καὶ ὀσμῆ ἱματίων σου

11 ὑπὲρ πάντων τῶν ἀρώματων. * κηρὶον δόξαζοι χεῖλη σου ὡς ἡμίμη. μέλι & γάλα ὑπὸ τῷ γλῶσσῳ σου. καὶ ὀσμῆ

12 ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβαίου. * κηπὸν κεκλεισμένον ἀδελφή μου, ὡς ἡμίμη. κηπὸν κεκλεισμένον, πηγὴν ἰσχυρῆς,

13 δόξαζοι σου ὡς ἀδελφὸς ῥοιῶν μετὰ καρποῦ ἀκροθρύων. κύπελλον μετὰ νάρδων. * νάρδος & κρόκος, κάλαμος

14 καὶ κιννάμωμον μετὰ πάντων ξύλων τοῦ λιβαίου, σμύρνα ἀλλοτὴ μετὰ πάντων τῶν πρώτων μύρων, * πηγὴν κηπῶν

15 φρέαρ ὕδατος ζῶντος ἢ ῥοιζῶντος ἀπὸ τοῦ λιβαίου. 16 * Ἐξεγέρθητι βορέα, & ἔρχου νότε, διαπνεύθη κηπὸν μου καὶ ῥοιζάτω σου ἀρώματά μου.

17 * Καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κηπὸν αὐτῆς καὶ φάγεται καρπὸν ἀκροθρύων αὐτῆς. εἰσήλθον εἰς κηπὸν μου ἀδελφή μου ὡς ἡμίμη. ἐστύγησα σμύρνην μου μετὰ ἀρωμάτων μου. ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτος μου. ἔπιον οἶνον μου μετὰ γάλακτος μου. φάγετε & πλησίον, καὶ πίετε καὶ μεθύθητε ἀδελφιδοί. * ἐγὼ καὶ θύω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου κρούει ἐπὶ τῷ θύρῳ. ἀνοίξον μοι ἀδελφή μου ἢ πλησίον μου, περιεστέρα μου τελεία μου. ὅτι ἡ κεφαλὴ μου ἐπλήθη δρόσου, καὶ ὁ βόσρυχοί μου ψεκάζων νυκτός.

18 * Ἐξεδυσάμην τὴν χιτῶνα μου, πῶς ἐνδύσθαι αὐτήν; ἐνψάμην τὸ πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐτός;

19 * ἀδελφιδός μου ἀπέσειλε χεῖρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὀπῆς, καὶ ἡ κοιλία μου ἐτροπήθη ἐπ' αὐτήν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Quam pulchræ sunt super me dilectiones tuæ soror mea, cætus Israel, quæ comparata es sponsæ pudicæ! quam bonæ sunt super me dilectiones tuæ magis quam septuaginta nationum: & nomen bonum iustorum tuorum fragrantius est omnibus aromatibus." Et in tempore quo orant Sacerdotes in atrio sanctuarij, labia eorum stillant fauum mellis: & lingua tua est instar sponsæ honestæ in sermone tuo; cantica & laudes dulces sicut lac & mel; & odor vestimentorum Sacerdotum sicut odor aromatum Libani. "Et mulieres tuæ quæ nuptæ sunt viris, honestæ sunt sicut sponsæ honestæ; & sicut hortus voluptatis ad quem nullus vir habet potestatem introeundi, nisi iusti, quorum animæ mittuntur illuc per manus angelorum. & virgines tuæ absconditæ sunt & reconditæ in penetralibus, & signatæ sunt sicut fons aquarum uiuentium qui oritur sub arbore, & diuiditur in quatuor capita fluminum: & nisi esset signatus in nomine magno & sancto, egrederetur & flueret & inundaret vniuersum mundum." Iuuenes autem tui pleni sunt præceptis sicut malogranata, & diligunt vxores suas, & generant filios iustos similes eis: & ideo odor eorum sicut aromata optima horti voluptatis, & sicut cypri cum nardo. "Nardus, & crocus, & calamus aromaticus, & cinnamomum cum omnibus lignis thuris, myrrha munda & ligna aloes cum omnibus speciebus laudabilium aromatum." "Et aquæ Siloe quæ ducuntur in quiete cum reliquis aquis quæ defluunt de Libano vt irrigent terram Israel, eo quod nauant operam verbis Legis quæ comparatur puteo aquarum uiuentium; & in iustitia libationis aquarum quæ libantur super altare in domo sanctuarij quæ ædificata est in Ierusalem, quæ vocatur Libanus." "Et in latere Aquilonari erat mensa, & super eam duodecim panes facierum, & in latere Australi erat candelabrum ad illuminandum, & super altari offerebant Sacerdotes oblationes, & adolebant super illo incensum aromaticum."

CAP. V.

Dixit populus Israel: Ingredietur Deus dilectus meus in domum sanctuarij, & suscipiat voluntariè oblationes populi sui. "Dixit ille sanctus & benedictus populo suo domui Israel: Ingressus sum domum sanctuarij mei quam edificasti mihi soror mea congregatio Israel, quæ comparata es sponsæ honestæ, & habitare feci maiestatem meam in medio tui; suscepi incensum aromaticum tuorum quod fecisti nomini meo: nisi ignem de cælis, qui consumpsit holocausta & victimas sanctificatas; suscepta est voluntariè coram me libatio vini rubicundi, & vini albi quod libauerunt Sacerdotes super altare meum. Nunc autem venite Sacerdotes diligentes præcepta mea, comedite quod relictum est de oblationibus, & delectamini bonis quæ preparata sunt vobis." Post omnia verba hæc peccauerunt populus domus Israel, & tradidit eos Dominus in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, & adduxit eos in captiuitatem: & erant similes in captiuitate viro dormienti, qui non potest expergisci de somno suo. & vox Spiritus sancti admonebat eos per manus Prophetarum, & excitabat eos de somno cordis eorum. Respondit dominator totius seculi, & sic ait: Conuertere ad pœnitentiam, aperi os tuum & exulta & lauda me soror mea dilecta mea synagoga Israel, quæ comparata es columbæ, in perfectione operum tuorum: quoniam capilli capitis mei pleni sunt lachrymis tuis, sicut vir cuius capilli capitis tinguntur de rore cæli, & cincinnus caesariæ meæ repletus est guttis oculorum tuorum, sicut vir cuius cincinnus caesariæ suæ plenus est guttis pluuiæ quæ descendunt in nocte. "Respondit cætus Israel coram Prophetis: Ecce iam abstuli à me iugum præceptorum eius, & seruiui idolis populorum: quomodo ergo erit mihi facies vt conuertar ad eum? Respondit eis dominator seculi per manus Prophetarum: Ego quoque abstuli maiestatem meam de medio tui, & quomodo conuertar tu autem fecisti opera mala. ego sanctificaui pedes meos ab immunditiis tuis, sed quomodo coinquinabo eos inter te operibus tuis malis? "Quando manifestum fuit coram Domino quod populus domus Israel nolebat pœnitentiam agere, & conuerti ad eum, extendit plagam fortitudinis suæ contra tribum Ruben & Gad & dimidiam tribum Manassæ quæ erat trans Iordanem, & tradidit eos in manus Sennacherib regis Assyriorum, qui transfudit eos in Lachlach & Chabor fluuios Gozan, & ciuitates Medorû, & tulit à manu eorum vitulum confitilem quem posuerat Ieroboam impius in Lefem-dan, quæ vocata est Pameias, in diebus Phacæ filij Romeliæ. & quando audiui ego, miserationes meæ reuoluntæ sunt super eos."

קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו מור ואצבעתי
 מור עבר על כפורת המנעול:
 פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה
 בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא
 ענני:
 מצאני השמרים הסבבים בעיר הכוני פצעוני
 נשאו את דודי מעלי שמרי החמורת:
 השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו
 את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני:
 מה דורך מדוד היפה בנשים מה דורך מדוד
 שככה השבעתנו:
 דודי צח ואדום דגול מרבבה:
 ראשו כתם פז קוצותיו תלתלים שחרור
 בעורב:
 עיניו כיונים על אפיקי מים רחצורת בחלב
 ישבור על מלארת:
 לחיו בערונת הזשם מגדלורת מרקחים
 שפתותיו שושנים נטפות מור עבר:
 ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש מעיו עשת
 שן מעלפת ספירים:
 שוקיו עמודי שש מיסדים על אדני פז מראהו
 בלבנון בחור בארזים:
 חבו ממתקים וכלו מחמדים זה דודי וזה רעי
 בנות ירושלם:

5 * Surrexi vt aperirem dilecto meo. Ma-
 nus meae stillauerunt myrrham, & digiti
 mei pleni myrrha probatissima. Pessu-
 lum ostij mei
 6 * Aperui dilecto meo,
 at ille declinauerat atque transierat. Ani-
 ma mea liquefacta est vt dilectus locutus
 est. Quaeiui, & non inueni illum: vocaui,
 & non respondit mihi.
 7 * Inuenerunt me custodes qui circue-
 runt ciuitatem. Percusserunt me & vulne-
 rauerunt me, tulerunt pallium meum cu-
 stodes murorum.
 8 * Adiuro vos filiae Hierusalem, si inuen-
 eritis dilectum meum vt nuncietis ei, quia
 amore languo.
 9 * Qualis est dilectus tuus ex dilecto, o
 pulcherrima mulierum? Qualis est dilectus
 tuus ex dilecto, quia sic adiurasti nos?
 10 * Dilectus meus candidus & rubicun-
 dus, electus ex millibus. * Caput eius au-
 Drum optimum. comae eius sicut elate pal-
 marum, nigrae quasi coruus. * Oculi eius
 sicut columbae super riuulos aquarum que
 lacte sunt lotae, & resident iuxta flueta ple-
 nissima. * Genae illius sicut areolae aro-
 matum confitae a pigmentariis. Labia eius
 lilia distillantia myrrham primam.
 14 * Manus illius tornatiles aureae, plenae
 hyacinthinis. Venter eius eburneus, distin-
 ctus sapphiris.
 15 * Crura illius columnae marmoreae, que
 fundatae sunt super bases aureas. * Species
 eius vt Libani, electus vt cedi.
 16 * Guttur illius suauissimum, & totus de-
 siderabilis. Talis est dilectus meus, & ipse
 est amicus meus filiae Hierusalem.

Sup. 2. b. Inf. 2. e

תרגום

וכדו תקפה עלי מוח גבורתא דיני תהיה על עובדי וכוונתא קרבו קרבנא ואסקו קטורת בסמין ולא אהקבל ברעוא ארום מרי עלמא
 אחד דשיתיבתא באנפי: אמרת בנישחא דישראל צביתו למתבע אלפן מן קדם יי ואיהו סלק שכיתתה מביני ונפשי תאכח לקל
 סלוי תבעת שכיתת יקרה ולא אשחח צליתי קדמוהי ואיהו סלל שמא בענני ולא קבל צלותי: אדבקו לי כשדאי דנטרין ארחתא
 ומעיקין חוזר חוזר על קרתא דירושלם מני קטלו בחרבא ומני אובילו בשביתא נטלו תגא דמלכותא מעל צוארה דצדקיהו מלכא דיהודיה
 ואובילו יחה ברבלא וסימו ית עינוהי עמא דבבל דמעיקין על קרתא ונטרין ית שוריא: אמרת בנישחא דישראל אשבעת לכון
 נביאנא בגזירה מימרא דיני סאים אחגלי עליכון דחמחכון חו קדמוהי דמרעיתא מן חבת רחמוהי אנא: ענו נביאנא ואמרו
 לבית ישראל אידין אלהא אנת בעיא למפלח בנישחא דישראל שפירחא מכל עממא לאידן אנת צביא למדחל דחכדין קימת עלנא:
 10 כן שרית בנישחא דישראל למשחעי בשבתא למרי עלמא וכן אמרת להווא אלהא רעותי למפלח דעטיף ביממא באצטלא חויר
 בחלנא וזיו יקרא וזיו דאנפוזי וחרין כנורא מסגיאות חממתא וסברא דהוא מחדת שמועין חדחין בכל יומא ועתיד לפרסומנו לעמה ביומא
 רבא וטקסה על רבוא רבנן מלאכין דשמשין קדמוי: אוריתא די היא רגינה מרחב טוב ופרוש מליא דבהון דגורין דגורין טעמין
 ופקודין למן דנטרין להון חורין כתלגא ודלא נטרין יתהון איכמין באנפי עורבא: עינוהי מסחכלין חיריא על ירושלם
 לאוטבא לה ולברכא לה מרישעא דשחא ועד סופא דשחא כיונין דקימין ומסחכלין על מפקנורא מא בגין דזכותא יחבי סנהדרין דעסקין
 באוריתא ומנחרין ית דינא למהו שיעע כחלב ויחבין בבית מדרשא ומתינין דינא עד דגמין לזכאה ולחובא:
 13 חרין לחי אבנין ויהב לעמה כתיבן בעשר שטין דמין לשטי גגרת בסמא מרבנן דקרויקין וטעמין היכמא דגנוניתא סרבי בסמין
 וספוחיה חכימו דעסקין באוריתא ולחין טעמין בכל סטר ומאסר פומהון כמירא כחירא: תרי עסר שבטין דיעקב עברה
 גלילן על ציץ כלילא דדתבא דקדשא גליפן על חרי עסר מרגליתא עם אבנת חלחא דעלמא אברהם יצחק ויעקב ראובן גליף על אחר
 שמעון גליף על עקין לוגליף על ברקן ועפרן: חודיה גליף על כחלי יששכר גליף על אומרד זבולן גליף על גיחר דזגליף על
 בירלא נפתלי גליף על אספור גליליף על טבאג אשר גליף על פרוג יוסף גליף על מריבג בנימין גליף על אפנטור דמין להרי
 עסר מזליא נהירין כעששיר צחיתין בעובדיוהון כשן דפיל ובהיקין כשבזיון: וצדיקיא אנון עמתי עלמא בסיסן על סמכין דרחב
 טוב אנון פהגמא דאוריתא דעסקין בהון ומוכחין עמא בית ישראל למעבר רעותה ואיהו מחמלי רחמין עליוהון כסבא ומחור חוביהון דבית
 ישראל כחלג ומחעבר למעבר נצחן קרבא בעממא דעברין על מימרה כעולם גבר וחסין כגלמטין: מלי מוריגוי מתיקין כרבשא
 וכל פקודיו רגינן על חכימוי מרחב וכסף דין הוא השבחתה דאלהא רחמי ודין הוא תקוף חסנה דמרי חביבי נביאנא דסתבאין בירושלם:

* Surrexi ego ut aperirem nepoti meo. manus meae stillauerunt myrrham, digiti mei myrrha pleni super manus. Pessulum

* aperui ego nepoti meo. Nepos meus transiit. anima mea exiuit in sermone eius. quæsiui illum, & non inueni illum: uocaui eum, & non audiuit me.

* Inuenerunt me custodes qui circueunt in ciuitate. percusserunt me, vulnerauerunt me. tulerunt theristrum à me custodes murorum.

* Adiurauit uos filia Hierusalem, in potentibus & in fortitudinibus agri. si inueneritis nepotem meum quid nunciaueritis ei? quod vulnerata amore sum ego.

* Quid nepos tuus à nepote, pulchra in mulieribus? quid nepos tuus à nepote, quod sic adiurasti nos?

* Nepos meus candidus & fuluus electus ex decem millibus.

* Caput eius aurum cephalæ, coma eius detritiles nigra sicut coruus.

* Oculi eius sicut columbæ super plenitudines aquarum lota in lacte, sedentes super plenitudinem.

* Gena illius sicut phiale aromatis producentes pigmentaria. labia eius lilia stillantia myrrham plenam.

* Manus eius torquæ aureæ plena Tharsis. venter eius pyxidicula eburnea in lapide Sapphiro.

* Tibiæ eius columnæ marmoreæ fundatæ super bases aureas. species eius ut Libanus electus ut cedri.

* Guttur illius suauitates & totus desiderium. Hic nepos meus, & hic amicus meus, filia Hierusalem.

5 * δὲ ἐξ ἡ ἐγὼ ἀνοίξαι τὰ ἀδελφιδῶν μου, χεῖρες μου ἔσαξαν σμύρναν. δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χείρας. τὸ κλείδου * ὡνοῖξα ἐγὼ τὰ ἀδελφιδῶν μου. ἀδελφιδός μου παρήλθε. ψυχὴ μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτῆς. ἐζήτησα αὐτὴν καὶ οὐχ ὄρθον αὐτὴν ἐκάλεισα αὐτὴν καὶ οὐχ ὤπήκουέ με.

6 * ὄρθον δὲ με (C) φύλακες (C) κυκλωῶτες ἐν τῇ πόλει. ἐπ' ἀξίῳ με, ἐτραυματίσθον με. ἦσαν τὸ θέρειρον ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων.

7 * ὄρκια ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ, ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τῷ ἀγγέλῳ. εἰ μὴ ὄρητε τὸν ἀδελφιδόν μου τί ἀπαγγείλητε αὐτῷ ὅτι τετραωμῆ ἀγάπης εἰμὶ ἐγώ. τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδου ἢ καλὴ ἐν γυναιξί, τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδου, ὅτι οὕτως ὄρκιας ἡμᾶς.

8 * ἀδελφιδός μου λευκός ὡς πυρρὸς ἐκλελογισμένον ἀπὸ μυριάδων.

9 * κεφαλὴ αὐτῆς χρυσίον κεφαλῆ, βόσφυχοι αὐτῆς ἐλαταὶ μέλθρες ὡς κόραξ.

10 * ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ὡς ὄψεσται ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων λελουσθῆσαι ἐν γάλακτι, καθήματα ἐπὶ πληρώματα. σιαγόνες αὐτῆς ὡς φιάλαι τῷ δρώματος φύουσαι μυρεψικά. χεῖλη αὐτῆς κλίμα σάζοντα σμύρναν πλήρη.

11 * χεῖρες αὐτῆς ὄρθουται χρυσαὶ πεπληρωμῆσαι θαρσεῖς. κοιλία αὐτῆς πύξιον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου. κνήμαι αὐτῆς σῦλοι μαρμαρίνοι τετραμελιωμῆροι ἐπὶ βάσεις χρυσαῖς. εἶδον αὐτῆς ὡς λίθου ἐκλεκτῆς ὡς κέδροι. φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

12 * φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

13 * φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

14 * φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

15 * φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

16 * φέρυξ αὐτῆς γλυκασμοὶ καὶ ὄλον ἐπιθυμία. ὅρα ἀδελφιδός μου καὶ ὅρα πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Cum autem praualeuit contra me plaga fortitudinis Domini, obstupui propter opera mea: & Sacerdotes obtulerunt oblationes, & adolerunt incensum aromaticum, & non fuit acceptum cum beneplacito: quoniam dominator seculi clausit portas penitentiae in conspectu meo.

6 Dixit cætus Israel: Volui querere doctrinam à facie Domini, ipse autem abstulit maiestatem suam de medio mei: & anima mea desiderauit vocem verborum eius: quæsiui maiestatem gloriæ eius, & non inueni: orauì coram eo, & ipse obumbravit cælos nubibus, & non suscepit orationem meam.

7 Comprehenderunt me Chaldaei qui custodiebant vias, & obsidebant in circuitu contra ciuitatem Ierusalem; quosdam meorum occiderunt gladio, & quosdam meorum duxerunt in captiuitatem. Tulerunt torquem regiū Sedechiæ regis Iuda de collo eius, & excæcauerunt oculos eius populi Babylonis qui obsidebant ciuitatem & custodiebant muros.

8 Dixit cætus Israel: Adiuro vos Prophetæ per decretum verbi Domini, quod si reuelatus fuerit vobis misericors vester, annuncietis coram eo, quod amore miserationis eius ego languco.

9 Responderunt Prophetæ & dixerunt domui Israel: Qualis est Deus quem tu vis colere cætus Israel qui pulcher es super omnes populos? qualis est Deus quem tu vis timere; quia sic adiurasti nos?

10 Tunc cæpit cætus Israel narrare laudes dominatoris seculi, & sic ait: Illi Deo volo seruire qui amicus est per diem stola alba sicut nix: & splendor gloriæ vultus Dñi lucet sicut ignis, propter multitudinē sapientiæ & opinionis, quia tumores nouos ipse innouat quotidie, & futurum est vt manifestet eos populo suo in die magno, & vexillum eius erit supra mille millia angelorum qui ministrant coram eo.

11 Lex eius quæ desiderabilior est auro obrizo, & interpretatio verborum quæ in ea sunt coaceruata, & eloquia & præcepta, custodientibus ea sicut alba sicut nix: his autem qui non custodiunt ea, sunt nigra sicut alæ corui.

12 Oculi eius contemplantur semper Ierusalem, vt benefaciat ei & benedicat ei à principio anni vsque ad finem eius; sicut columbæ quæ stant & aspiciunt ad exitum aquarum; propter meritum eorum qui habitant in concilio qui laborant in Lege, & illuminant iudicium vt sit lene sicut lac, & habitant in domo doctrinæ & disceptant in iudicio donec consumment vt iustificent & vt condemnent.

13 Duæ tabulæ lapideæ quas dedit populo suo, scriptæ erant decem lineis similibus lineis horti aromatici quæ germinant acutissimos sensus & suaves sicut hortus germinat aromata: & labia sapientum qui laborant in Lege, fluunt sententiis ex omni parte; & eloquium oris eorum sicut myrrha electa.

14 Et duodecim tribus Iacob seruus eius dispositæ erant per circuitum in lamina coronæ aureæ sanctæ, sculptæ in duodecim margaritis cum tribus patribus mundi, Abraham, Isaac & Iacob. Ruben sculptus erat in lapide Sardo: Simeon sculptus erat in lapide Topazio: Leui sculptus erat in Sapphiro: Iuda sculptus erat in Carbùculo: Issacar sculptus erat in Smaragdo: Zabulon sculptus erat in Iaspide: Dan sculptus erat in Beryllo: Neptalim sculptus erat in Achate: Gad sculptus erat in Amethysto: Asser sculptus erat in Chrysolitho: Ioseph sculptus erat in Onychino, Benjamin sculptus erat in Ligurio: qui similes erant duodecim signis cælestibus, lucidi sicut lampas, & politi in operibus suis sicut dentes elephantis, & splendentes sicut gemmæ.

15 Iusti autem ipsi sunt columnæ seculi; & bases super sustentacula auri optimi, sunt verba Legis in quibus laborant, & corripiunt populum domus Israel vt faciat voluntatem eius: & ipse impletur super eos miserationibus sicut senis, & dealbat peccata domus Israel sicut niuem: & paratus est vt faciat victorias in bello contra populos qui transgrediuntur verbum eius, sicut iuuenis fortis qui robustus est sicut cedri.

16 Verba gutturis eius dulcia sunt sicut mel, & omnia præcepta eius desiderabilia sapientibus eius super aurum & argentum. Hæc est laus Dei dilecti mei, & hæc est fortitudo virtutis Domini dilecti mei, o Prophetæ qui prophetatis in Ierusalem.

17 * אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך
ונבקשנו עמך :

17 * Quò abiit dilectus tuus, ô pulcherri-
ma mulierû? quò declinavit dilectus tuus,
& quæremus eum tecum.

CAP. VI.

1 * דודי ירד לגנו לערוגות הבשם לרעות בגנים
וללקט שושנים :

1 * Dilectus meus descendit in hortû suum
ad areolam aromatum, vt ibi pascatur
in hortis, & lilia colligat.

2 * אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים :

2 * Ego dilecto meo, & dilectus meus mi-
hi qui pascitur inter lilia. * Pulchra es ami-
ca mea, suavis & decora sicut Hierusalem,
terribilis vt castrorum acies ordinata.

3 * יפה את רעיתי כתרצה נאווה כירושלם אימה
כנדגלורת :

3 * Auerte oculos tuos à me, quia ipsi me
auolare fecerunt. Capilli tui sicut grex ca-
prarum quæ apparuerunt de Galaad.

4 * הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך כעדר
העזים שגלשו מן הגלעד :

4 * Dentes tui sicut greges ouium quæ a-
B scenderunt de lauacro. omnes gemellis foe-
tibus; & sterilis non est in eis.

5 * שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה שכלם
מתאימות ושכלה אין בהם :

5 * Sicut cortex mali punici, sic genæ tuæ,
7 absque occultis tuis. * Sexaginta sunt re-
ginæ, & octoginta concubine, & adolescē-
tularum non est numerus. * Vna est co-
lûba mea perfecta mea, vna est matri suæ,
Celesta genitrici suæ. Viderunt eam filia, &
beatissimam prædicauerunt: reginæ & con-
cubinæ laudauerunt eam.

6 * כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך :

6 * Quæ est ista quæ progreditur quasi au-
rora, confurgens pulchra vt Luna ele-
D cta, vt Sol terribilis, vt castrorum acies
ordinata?

7 * ששים המה מלכות ושמנים פילגשים ועלמות
אין מספר :

7 * Descendi in hortum nucum vt vide-
rem poma conuallium, & inspicerem si
florisset vinea, & germinassent mala pu-
nica.

8 * אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה
היא ליולדתה ראוה בנור ויאשורוה מלכות
ופילגשים ויהללוה :

8 * Nesciui. Anima mea conturbauit me
propter quadrigas Aminadab.

9 * מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה
בחמה אימה כנדגלורת :

9 * Inf. 1. 6

10 * אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל לראות
הפרחה הגפן הנצו הרמנים :

11 * לא ידעתי נפשי שמתני מרכבות עמי נדיב :

תרגום

17 * אתיבנו נביאיא כד שמעו וכן אמרו חשבחה דיי מפורס כנישחא דישראל על אידין חוכא אסתלק מבינד שכינתא דיי אה דשפירא
עובדן מכל אומיא ולאן אחר אחפני רחיקך באסתלקותה ממקדשיך אסרת כנישחא דישראל על חובין ומרדן ואשתדור די השתכחו בי
אמין נביאיא כען הדרי בחיובחא ונקים אנה ואנן ונצלי קדמוהי ונבעי רחמין עמך :

1 * ומרי עלמא קבל צלוהוק ברעוא ונחת לבבל לסנהדרין דחסימא ויהב רוחא לעמה ואסקנון מגלותהון על יד כורש ועורא
ונחמיה ורובבל בר שאלחילא וסבי יהודאי ובנו יח בית מקדשא ומניו כהנא על קרבנא ולינאי על מסרת מימרא דקדשא ושלא אשתא
מן שמיא וקבל ברעוא יח קרבנא ונת קטורת בסמין וכגבר דפרנס יח ברה רחמא כהפניקין כן פנוקנון וכגבר דמגב ורדן מן מישריא כן
כנשנון מן בבל :

2 * ובהתא יומא אנה אפלחא למרי עלמא רחמי ורחמי אשרי שכינת קדשא ביני וזו יתי כהפניקין :

3 * אמר
ויי במימרה כמה יאי אהת חביבתי בזמן דצבוחך למעבד רעותי שפיר בית מקדשא דבניתי לי כמקדש קדמאי די בנא לי שלמה מלכא
בירושלם ואימך על כל עממא ביימא דהלכו ארבע טקסין במדברא :

4 * אסחרי רבניך חסימי כנישחא רכתא חזור חזור לקבלי
די אגון אמלכוני בגלותא וקבעי מדרשא לאלפן אוריתי ושאר ועטוטיך ועמא דארעא אציקו במימר פמהון ככנוי דיעקב דלקטו אבנא
ועבדו גלישוישחא בטורא דגלעד :

5 * וכהנא ולינאי אכלי קרבנך ומעשר קדשא ואפרשחא דכך מכל אניסות וגילוח דהוה היכמה
דכך עררא דענא דיעקב בזמן דסלקו מן נחל יובקא דלא הוה בהון אניסא וגולה וכלהון דמין דא לרא וילדן חיוסין בכל עז ומתכלא
ועקרא לא הוה בהון :

6 * ומלכות בית חשמונאי כלהון מלן פקודיא כרמונא בר מן מחתיה כהנא רבא ובנהו דאגון צדיקין מכלהון
ומקימין פקודיא ופתגמי אוריתא בצהותא :

7 * בארין קמו יונאי וכנשו שחין מלכין מכנוי דעשו מלכשי שריונין רוכבין על סוסון
ופרשין וחמנין דוכסין מכנוי דישמעאל רוכבין על פליא בר מן שאר עממא ולשניא ולית בהון מנין ומניו אלכסנדרוס מלכא עליהון
לרישא ואהו לאנחא קרבא לירושלם :

8 * ובעדנא הוה כנישחא דישראל דמתילא ליונתא שלמתא פלחא בלב חר למרהא
ואחירא לאוריתא ועסיקא כפתגמי אוריתא בלב שלים וברירן זכותהא כיומא דנפקת סמצרים הא בכך נפקו בני חשמונאי ומחתיה וכל
עמא דישראל ואגיוו בהון קרבא ומסר יי יהוה בידיהון וכר חזו יחבי פלכיא אשרי יהוה ומלכות ארעא ושלטונא וקלסו להון :

9 * אמרו אמיא כמה זנתין עובדי עמא תרא בקריצתא שפירין עלימחא כסהרא וברירן זכותהא כשמשא ואימתחא על כל יחבי ארעא
בזמן דהלכו טקסחא במדברא :

10 * אמר מרי עלמא לבית מקדש תגון דאחבני על ידוהי דכורש אשריית שכינתי לסחמי
עובדין טבין דעמי ולחממי אלהי פשן וסגן חסימא דמתילין לגפנא ולבלוביהון מלן עובדין טבין הכרמונין :

11 * וכדו אחגלי קדש יי די אגון צדיקין ועסקין באוריתא אמר יי במימרה לא אוסיף למיכנון ואף לא אעבד עמוזין גמירא אלהן
אמלך כנפשי לאוטבותהון ולשואה יהוה גינתני ברחמי מלכין כגין זכותא דצדיקי דרא דמין בעובדיהון לאברהם אבותהון :

* Quò abiit nepos tuus, pulchra in mulieribus? quò respexit nepos tuus? & quæremus eum tecum.

CAP. VI.

Nepos meus descendit in hortum suum ad phialas aromatis ut pascat in hortis, & ut colligat lilia.

* Ego nepoti meo, & nepos meus mihi, qui pascit in liliis.

* Pulchra es amica mea, ut beneplacitum. decora sicut Hierusalem: pauor ut ordinata acies.

* Auerte oculos tuos de contra me, quia ipsi auolare fecerunt me. casaries tua sicut greges caprarum quæ ascenderunt de Galaad.

* Dentis tui sicut greges tonsarum quæ ascenderunt de lauacro. omnes gemellis fœtibus, & sterilis non est in eis. sicut funiculus cocci-neus labia tua, & eloquium tuum decorum.

* Sicut cortex mali punici gena tuæ extra silentium tuum.

* Sexaginta sunt reginae, & octoginta concubinae, & adolescentula, quarum non est numerus. * Vna est columba mea perfecta mea.

vna est matri suæ, electa est genitrici suæ. viderunt eam filia, & beatam predicabunt eam: reginae & concubinae laudabunt eam.

* Quæ ista quæ inclinat quasi aurora, pulchra ut Luna, electa ut Sol, pauor ut ordinata?

* In hortum nucis descendi ut viderem in genimine torrentis, ut viderem si floruit vinea, si floruerunt mala punica. * Non nouit anima mea. posuit me currus Aminadab.

17 * ποὺ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδὸς σου ἡ καλὴ ἐν γυναιξί; ποὺ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδὸς σου; καὶ ζητήσωμαι αὐτὴν μετὰ σου.

5.

1 * Ἀδελφιδὸς με κατέβη εἰς κῆπον αὐτῆς εἰς φιάλας & δρόμας ποιμαίνει ἐν κήποις, καὶ συλλέγειν κρίνα.

2 * ἐγὼ τῆς ἀδελφιδῆς μου, καὶ ὁ ἀδελφιδὸς μου ἐμοί, ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις.

3 * καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου, ὡς δὺδοκία. ὡραία ὡς ἱερουσαλήμ. ἡ ἀμύθη ὡς τεταγμέναι.

4 * ὄπισθε φρονέου ὀφθαλμοῖς σου ἀπεναντίον μου, ὅτι αὐτοὶ ἀνεπίερωσάν με. τείχωμά σου ὡς ἀγέλας τῶν αἰγῶν αἰ ἀνέβησαν ἀπὸ τῆς γαλααδ.

5 * ὀδόντες σου ὡς ἀγέλας τῶν κεκαρμένων αἰ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ. αἰ πάσαι διδυμίδουσαι, καὶ ἀτεκνοῦσαι ὅσαι ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς σαρτίον κόκκινον χεῖλη σου καὶ ἡ λαλία σου ὡραία.

6 * ὡς λέπυρον τῆς ροιᾶς μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου. * ἐξήκοντα εἰσὶ βασιλίσσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλακαί, καὶ νεανίδες ὧν ὅσαι ἔστιν δριτμός.

8 * μία ἐστὶ παρθερά μου τελεία μου. μία ἐστὶ τῆ μητρὸς αὐτῆς, ἐκλεκτὴ ἐστὶ τῆ τεκνοῦσῆ αὐτῆς. εἶδον αὐτὴν ἡ θυγατέρες καὶ μακαροῦσαν αὐτὴν. βασιλίσσαι & παλακαὶ αἰνεῖσιν αὐτὴν.

9 * τίς αὐτῆς ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος. καλὴ ὡς σελήνη ἐκλεκτὴ ὡς ἡλιος. ἡ ἀμύθη ὡς τεταγμέναι.

10 * εἰς κῆπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν χυθήματι & χειμαρρῶν, ἰδεῖν εἰ ἔστιν ἡ ἀμπελος εἰ ἔστιν αἰ ῥοαί.

11 * ὅσαι εἶναι ἡ ψυχὴ με. ἔθετό με ἄρματα ἀμιναδάβ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Responderunt Prophetæ cum audirent laudes Domini ex ore cætus Israel, & ita dixerunt, Propter quod peccatum sublata est de medio tui maiestas Domini, o tu quæ pulchra es in operibus tuis super omnes nationes? & ad quæ locum declinauit dilectus tuus quando eleuatus est de sanctuario tuo? Dixit cætus Israel: Propter peccata & rebelliones & proditorem quæ inuenta sunt in me. Dixeruntque Prophetæ: Nunc conuertere ad pœnitentiam, & surgamus tu & nos, & oremus coram eo, & quæramus misericordiam tecum.

CAP. VI.

Dominator autem seculi suscepit voluntariè orationem eorum, & descendit in Babylonem ad concilium sapientum, & dedit populo suo requiem, & eduxit eos de captiuitate ipsorum per manū Cyri & Estdre & Nehemie & Zorobabel filij Sealchiel, & seniorum Iudeorum, & ædificauerunt domum sanctuarij, & constituerunt sacerdotes super oblationes, & Levitas super custodiam verbi sanctitatis, & misit ignem de cælis, & suscepit voluntariè oblationem, & incensum aromatum: & sicut vir qui nutrit filium suum dilectum in delitiis, ita delicatè nutriuit eos; & sicut vir qui colligit rosas de conuallibus, ita congregauit eos de Babylonia. Et in illo die ego seruiui domino seculi dilecto meo, & dilectus meus habitare fecit maiestatem sanctam in medio mei, & nutriuit me delitiis. Dixit Dominus in verbo suo: Quæ pulchra es tu dilecta mea in tēpore quo vis facere voluntatē meam! pulchra est domus sanctuarij, quæ ædificasti mihi similem priori domui sanctuarij; quam ædificauit mihi Salomon rex Ierusalem; & terror tuus fuit super omnes populos in die quo ambulauerunt vexilla tua per desertum. Fac accumbere magistros tuos sapientes, congregatio magna, in circuitu in conspectu meo; ipsi enim consulebant me in captiuitate, & constituēbant gymnasium doctrinæ legis meæ. Reliqui autem magnates tui & populus terræ iustificauerunt me in verbo oris tui, sicut filij Iacob qui collegerunt lapides, & fecerunt aceruum in monte Galaad. Sacerdotes autem & Levitæ qui comedunt oblationes tuas decimas sanctificatas & primitias, mundi sunt ab omni violentia & rapina, quemadmodum mundi erant greges ouium Iacob in tempore quo ascendebant de torrente Iaboc, in quibus non erat violentia nec rapina; & omnes similes erant ad inuicem, & pariebant gemellos fœtus in omni tempore: & orbata & sterilis non erat in eis. Regnum autem domus Hasmenæorum omne plenum est præceptis sicut malogranatū, præter Mathatiā sacerdotem magnū & filios eius qui erant iustiores illis omnibus, & confirmabant præcepta & verba legis in puritate. Tunc surrexerunt Græci & congregauerunt sexaginta reges de filiis Esau, indutos loriceis, ascendētes super equos, & equites & octoginta duces de filiis Ismael, ascendentes super elephantos, præter reliquos populos & linguas quorū non erat numerus; & constituerunt Alexandrum regem super eos in principem, & venerunt ut pugnarent contra Ierusalem. Et in illo tempore erat cætus Israel similis columbæ perfectæ, & seruiebat vnanimis domino suo, & apprehendebat legem, & laborabat in verbis legis in corde perfectō, & pura erant iustitiæ eius sicut in die quo egressa est de Ægypto. Tunc egressi sunt filij Hasmenæorum & Mathatias & omnis populus Israel, & pugnaverunt contra eos, & tradidit eos Dominus in manus eorum: & cum hoc vidissent habitatores prouinciarum, beatos eos dixerunt, & regna terræ & potentes, & laudauerunt eos. Dixerunt nationes: Quam splendida sunt opera populi huius sicut mane! Pulchri sunt iuuenes eius sicut luna, & pura sunt merita eius sicut sol: & terror eius erat super omnes habitatores terræ, quando ambulabant vexilla eius per desertum. Dixit dominator seculi: In domo sanctuarij secunda quæ ædificata est per manum Cyri, habitare feci maiestatem meam ut viderem opera bona populi mei, & ut viderem si crescant & multiplicentur sapientes qui comparantur viti, & si germina eorum plena sint operibus bonis sicut mala punica. Cum autem reuelatum fuit coram Domino quod essent iusti, & quod laborarent in lege, dixit Dominus in verbo suo: Non addam vltra humiliare eos, neque faciam cum eis contumtionem, sed consilium inibo in anima mea ut benefaciam eis, & ut ponam eos excelsos in curribus regum propter merita iustorum generationis illius: qui similes sunt in operibus suis Abrahæ patri suo.

* שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשּׁוֹלְמִית שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי וַנְּחַוֶּה בְּךָ * 12
 ז
 מֵה־תְּחַוֶּה בְּשׁוֹלְמִית כְּמַחְלַת הַמַּחְנִים :
 * מֵה־יִפּוּ פְעַמַּיִךְ בְּנַעֲלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּקֵי יָרֵכְךָ * 1
 כְּמוֹ חֲלָאִים מֵעֵשׂוֹר יְדֵי אֶמֶן :
 * שָׂרָךְ אֲנִי הַסֹּהַר אֶל־יַחַסֵּר הַמְּזוּג בְּטַנְךָ עֲרַמַת * 2
 חֲטִיִּים סוּגְרָה בְּשׁוֹשְׁנִים :
 * שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֲפָרִים תֵּאֲמִי צְבִיָּה : * 3
 * צוֹאֲרֵךְ כְּמַגְדֵּל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בַּחֲשׁוֹן עַל־ * 4
 שַׁעַר בַּת־רַבִּים אַפְךָ כְּמַגְדֵּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֵה פָּנָי
 דְּמֶשֶׁק :
 * רֵאשֶׁךְ עַל־יְדֶיךָ כְּכַרְמֵל וְדַלְתֵי רֵאשֶׁךְ כְּאַרְגָּמָן מִלֶּךְ * 5
 אֲסוּר בְּרֵהֲטִים :
 * מֵה־יִפִּית וּמֵה־נִעְמַת אֲהַבֶּה בַּתְּעַנּוּגִים : * 6
 * זֹאת קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמָּר וְשְׂדֵיךָ לְאֲשְׁכְלוֹת : * 7
 * אֲמַרְתִּי אֵעֲלֶה בַּתַּמָּר אַחֲזֶה בְּסַנְסַנּוֹ וַיְהִי־נָא * 8
 שְׂדֵיךָ כְּאֲשְׁכְלוֹת הַגֶּפֶן וְרִיחַ אַפְךָ כַּתְּפוּחִים : * 9
 * וְחֶכְךָ כְּיַיִן הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים דוֹבֵב * 9
 שִׁפְתֵי יִשְׁנִים :
 * אֲנִי לְדוּדֵי וְעַל־יְתִשׁוּקְתוֹ : * 10
 * לֵכֶה דוּדֵי נִצָּא הַשְּׂדֵה נְלִינָה בְּכַפְרִים : * 11

* Reuertere reuertere Sunamitis, reuertere reuertere vt intueamur te.
 CAP. VII.
 A Quid videbis in Sunamite, nisi choros castrorum? * Quam pulchri sunt gressus tui in calciamentis filia principis! Iuncturae feminum tuorum sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis.
 * Umbilicus tuus crater tornatilis, nunquam indigens poculis. Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus liliis. * Duo vbera tua sicut duo hinnuli gemelli capreae.
 * Collum tuum sicut turris eburnea: oculi tui sicut piscinae in Efebon quae sunt in porta filiae multitudinis. Nasus tuus sicut turris Libani qui respicit contra Damascum. * Caput tuum vt Carmelus, & comae capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. * Quam pulchra es, & quam decora charissima in delitiis!
 * Statura tua assimilata est palmae, & vbera tua botris.
 * Dixi: Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius. Et erunt vbera tua sicut botri vineae, & odor oris tui sicut odor malorum.
 * Guttur tuum sicut vinum optimum, Dignum dilecto meo ad potandum, labiisque & dentibus illius ad ruminandum.
 * Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius. * Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.

תרגום

* חוֹבֵי לְחַיֵּי כְּנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל חוֹבֵי לִירוּשָׁלַם חוֹבֵי לְבֵית אֶלְפָן אֲרִיחָא חוֹבֵי לְקַבְלָא נְבוּחָא מִן נְבִיאָא דִּי מְנַבְּאִין בְּשׁוּם מִימְרָא דִּינִי * 12
 וּמֵה טִיבְכוֹן נְבִיאֵי שְׂקָרָא לְמַטְעֵי עַמָּא דִּירוּשָׁלַם בְּנְכוּאֲתָכוֹן דִּי אַחַח מְמַלְלִין סְטִיָּא עַל מִימְרָא דִּינִי וְלֹא חֲלָא מְשֻׁרְתֵי יִשְׂרָאֵל וְיַהוּדָה : * 1
 אָמַר שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ נְבוּחָא מִן קֳדָם יְיָ כְּמַתָּה שְׂפִירָן רְגִלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל כִּד סְלָקוֹן לְאַחַחְזָא קֳדָם יְיָ דְעַכְבָּר בְּצִלְאֵל אֲוִמְנָא לְאַחַחְזָא כְּהֵנָּה : * 2
 וְרִישׁ מַחְיִתְךָ דִּי בּוֹכּוּתָה מְתַפְרָנְסִין עַל כָּל עֲלְמָא הֵיכְמָה דְעוֹבְרָא מְתַפְרָנְסִין מִן פִּרְתָּהּ בְּמַעֲיָנָא דְאִמָּה בְּהִיק בְּאֲרִיחָא כְּאֲוִנָּא דְסִהְרָא בְּמִיתָה לְדַפְּסָה וְלִסְאָבָא לְזַכָּרָה וְלַחֲבִיבָא וְלֹא חֲסִרְוִין פְּחַגְמֵי אֲרִיחָא תְּדִירָא מְפּוּסָה הֵיכְמָה דְלֵא חֲסִרְוִין מוֹי דְנִהְרָא רַבָּא דִּי נֶפֶק מֵעַרְן וְשִׁבְעִין חֲמִיּוֹן סְסִחְרִין יַהֵּה כְּאֹדֶר סְגִלְגַל וְאֲוִרְיָהוֹן סְלִין מִן מַעֲשֵׂר קֳדָשָׁא וְנִדְרָא וְנִדְבָתָא דְסִיגוֹ לְהוֹן עוֹרָא כְּהֵנָּה וְזִרְבָבֶל וְיִשׁוּעָא חֲמִיָּה וְמִרְדֵּי בְּלִשָׁן אֲנָשֵׁי כְּנִישְׁתָּא רַבָּהָא דְמִתְלִין לְדוּדִין בְּגִין דִּי יַהֵּי לְהוֹן חִילָא לְמַעֲסַק בְּאֲרִיחָא יָמִם וְלִילֵיָא : * 3
 פְּרִיקוֹךְ בְּעִתְדִין לְמַפְרָקוֹךְ דְּמִן לְמַשְׁרָה וְאַחַחְךָ בְּנִי יוֹכְבָד דְּמִתְלִין לְהִרְוִין אֲוִרְוִלִין חִיּוּמֵי טַבִּיָּא : * 4
 וְאֵב בֵּית דִּינָא דְדָאֵן דִּינִיךָ חֲסִין עַל עַמָּא לְכַפְּתָא יַהֵּוֹן וְלִמְנַגְדָּן מִן דִּי יַחֲתִיב בְּרִינָא לְנִגְדָא כְּשִׁלְמָה מְלָכָא דְעַבְרָא מְגִדְלָא דְשָׁן דְפִיל וְכַבֵּשׂ יַח עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאַחַדְרָא יַהֵּוֹן לְמִרֵי עַלְמָא סְפָרְוִךְ מְלִין חֲכִמְתָּא כְּפִרְקִינִין דְּמִיָּא וְדַעֲרִין לְמַמְנֵי חֲשַׁבְנֵי עַבְרִין וְעַעְרִין שְׁנִין וְקַבְעִין רִישֵׁי יַרְחִין וְרִישֵׁי שְׁנִין בְּתַרְעָא בֵּית סְנִיחְרִין רַבָּא וְרַב בֵּית אָבָא לְבֵית יַהֵּוֹדָה דְּמִי לְדוּדֵי מְלָכָא דְבָנָא מְצַדְתָּא דְצִיּוֹן דִּי מְתַקְרֵי מְגִדְלָא דְלִבְנֵן וְכָל מִן דִּיקוּם עֲלוֹתֵי יָכֵל לְמַמְנֵי כָּל מְגִדְלִין דִּי בְּרִמְשִׁקוֹ * 5
 מְלָכָא דְאַחְמֵי עַלְךָ רִישָׁא צְדִיקָא כְּאַלְהוֹ נְבִיאָא דְקִנְיָא קִנְיָתָא לְמִרֵי שְׁמִיָּא וְקַמֵּל יַח נְבִיאֵי שְׂקָרָא בְּטַנְרָא דְכַרְמֵל וְאַחֲבִי יַח עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל לְדַחְלָתָא דִּינִי אֲלֵהָא וְדַלְתָּא עַמָּא דִּי אֲזִלִין בְּרִישָׁא מְכָא עַל דִּי אֲנִין מְסַבְּנִין עִתְדִין לְמַלְבֵּשׂ אֲרִגְוָנָא הֵיכְמָה דִּי לְבֵשׂ דְטָאֵל בְּקַרְחָא רַבְבֵּל וְמִרְדֵּי בְּשׁוֹשׁן בְּגִין זְכוּתָא דְאַבְרָהָם דְאַמְלִין מִן קֳדָמְתָּא דְנָא לְמִרֵי עַלְמָא וְכַדְקַתָּא דְצַחֲקָא דְכַפְּתָה אַבְוָהֵי לְמַקְרָבָהּ וְכַחֲסוּתָהּ דִּיעֻקְבָּ דְקִרְף עַל חֲטִרָא בְּרַחֲטֵיָא : * 6
 אָמַר מְלָכָא שְׁלֹמֹה כְּמָה יַהֵּה אֲלֵחַ כְּנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי דִּי חֲסַבְלֵי עַלְךָ יַח נִיר מְלַכְזֵי בְּעַרְן דְאַנָּא מוֹכַח יַחִיד בְּיַסוּרִין עַל חוֹבֵיךָ וְאַנְחָא מְקַבְּלָא יַהֵּוֹן בְּרַחֲמִים דְּמִן בְּאַנְפִּיךָ כְּתַפְּנִיקוֹן : * 7
 וְכַעַרְן דִּי פְּרָסִין כְּהַנְדִּין יַדִּיָּהוֹן בְּצִלוֹ וּמְבָרְכִין לְאַחֲחִיָּהוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּמִן אַרְבַּעַת יַדִּיָּהוֹן מְתַפְּרָשִׁין כְּלִילְבֵי דְחִסְרָא וְקוֹמְתָהוֹן בְּקַלְא וְקַחְלִיךָ קוֹמִין אֲפִין בְּאַפִּין כָּל קַבֵּל כְּהֵנָּה וְאַפִּיָּהוֹן כְּבִישָׁן לְאַרְעָא כְּאַחְלָא דְעַנְבִין : * 8
 אָמַר יְיָ בְּמִימְרָה אֶסְק וְאַנְסָה לְדִנְיָאֵל וְאַחֲזִי אֵי כְּהִיל לְמַקְסִים בְּנִסְיוֹנָא הִדְאֵי יִכְסֶּה דְקַם אַבְרָהָם דְּמִי לְלוֹלְבָא בְּעַסְרָא נְסִין וְכַחֵן אִף אֲנָא לְחַנְנִיָּה מִשְׁאַל וְעוֹרִיָּה אֵי כְּהִלִין לְמַקְסִים בְּנִסְיוֹנֵיהוֹן אֲפָרַק כְּדִיל זְכוּתָהוֹן לְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּמִתְלִין לְאַחְכְּלִין וְעַנְבִין וְשׁוּמָהוֹן דְּדִנְיָאֵל וְדִנְיָאֵל מִשְׁאַל וְעוֹרִיָּה אֵי יִשְׁחַמְעוּ כְּכָל אֲרַעָא וְרִיחָהוֹן יַהֵּי גִרְף בְּרִיחָא דְתַפּוּחִין דְּגִנְתָּא דְעַרְן : * 9
 אָמַר דִּנְיָאֵל וְחַבְרוּתֵי קַבְלָא נְקַבֵּל עֲלֵנָּה גְּזוּרָה מִימְרָא דִּינִי הֵיכְמָה דִּי קַבֵּל עֲלֵה אַבְרָהָם אַבְוִן דְּמַמֵּל לְחַמְרָא עֲתִיק וְנַחֲךָ בְּאֲוִרְחָן דְּתַקְנֵן קְדָמוּתֵי הֵיכְמָה דְאַזְלוֹ אֲלֵיהוֹ וְאַלִישַׁע נְבִיאָא דִּי בּוֹכּוּתָהוֹן קָסוּ מִתְנִיא דְּמִין לְגַבְרָא דְנִמְךָ וְכִיחֻקָּאֵל כִּד בּוּזֵי כְּהֵנָּה דְּמִנְכוּבָאֵת פּוּסָה אַחְעָרוּ דְּמִכִּי מִיתְנִיא דִּי בְּכַקְעַת דוּרָא : * 10
 אָמַרְתָּ יְרוּשָׁלַם כָּל זִמְנֵי דִּי אֲנָא מְחַלְתָּא בְּאֲוִרְחָא דְמִרֵי עַלְמָא מְשֻׁרֵי שְׂכִינְתָּהּ בִּינִי וְעַלִי מְתוּרָה וְכַעַרְן דִּי אֲנָא סְטִיָּא מִן אֲוִרְחָתֵיהִי מְסַלֵּק שְׂכִינְתָּהּ מִבִּינֵי וּמְטַלְטֵל יַהֵּי בִּינֵי עַמְמָא וְאַנְן שְׁלִטִין בִּי כְּגַבְרָא דְשִׁלְטָא בְּאַנְחָתָהּ : * 11
 כִּד חֲבּוּ עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲגִלִי יְיָ יַהֵּוֹן צְרַעָא דְשַׁעִיר חֲקִלֵי אָדוּם אַמְרַת כְּנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל בְּכַעֵי מִנְךָ רַבּוֹן כָּל עַלְמָא קַבֵּל צְלוּתֵי דִּי אֲנָא מְצַלָּא לְדִמְךָ בְּקַרְוֵי גְלוּתָא וּכְפִלְכֵי עַמְמָא :

* Reuertere reuertere Sulamitis, reuertere. 11
reuertere & intuebitur in te.

CAP. VII.

Quid videbitis in Sulamitide qua vadit
ut herba castrorum.

* Quid pulchri facti sunt gressus tui in cal- 1
ciamenti filia Nadab! aptitudines femorum
tuorum similes monilibus operum manuum ar- 2
tificis. * Umbilicus tuus crater tornatilis,
non indigens mixtione. venter tuus cumulus 3
tritici vallatus in liliis. * Duo ubera tua
sicut duo hinnuli gemelli capreae.

* Collum tuum sicut turris eburnea. oculi tui 4
ut piscina in Asebon, in portis filie multorum.
nasus tuus sicut turris Libani qua respicit fa- 5
ciem Damasci. * Caput tuum super te ut Car-
meli, & casaries capitis tui sicut purpura. Rex 6
ligatus in transcursibus.

* Quid pulchra facta es, & quid iucunda 6
facta es dilectio! in delitiis tuis

* hac magnitudo tua. similis facta es palma, 7
& ubera tua botris.

* Dixi, Ascendam in palma, apprehendam ca- 8
cumina eius. & erunt quidem ubera tua sicut
botri vineæ: & odor naris tue sicut mala.

* Et guttur tuum sicut vinum bonum. Va- 9
dens nepoti meo in reëctitudinem sufficiens in la-
biis meis & dentibus.

* Ego nepoti meo, & ad me conuersio eius. 10

* Veni nepos mi: egrediamur in agrum, com- 11
moremur in villis.

* Ἰπίσρεφε Ἰπίσρεφε ἡ θουλαμίτις, Ἰπίσρεφε Ἰπί-
σρεφε, καὶ ὀψόμεθα ἐν σοί. ζ.

Τί ὄψεσθε ἐν τῇ θουλαμίτιδι ἢ ἐρχομένη ὡς χορτὴς
παρεμβολῶν.

1 * τί ὄραϊώθησαν διαβήματα σου ἐν ἰσοδήμασι θυ-
γατρὲς ναδάβ. ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι ὀρμίσκοις ἔργων
χειρῶν τεχνίτου.

2 * ὀμφαλός σου κρατῆς τρυφῆς, μὴ ὑπερέμμενος κρέ-
μα. κοιλία σου θημωνία σίτου πεφραγμένη ἐν κρίνοισι.

3 * δύο μαστοὶ σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοὶ δορκάδου.

4 * τραχηλός σου ὡς πύργος ἐλεφάντιος. ὀφθαλ-
μοὶ σου ὡς λίμναι ἐν αἰεθῶν, ἐν πύλαις θυγατρὸς πολ-
λῶν. μυκτῆς σου ὡς πύργος τοῦ λιβαίου σκοπείων ἀεθ-
λωπον δαμασκοῦ.

5 * κεφαλὴ σου ἐπὶ σῆ ὡς καρμήλας, & πλόκιον κεφαλῆς
σου ὡς πορφύρα. βασιλεὺς δεδεμμένος ἐν ἀσασρομαῖς.

6 * τί ὄραϊώθης & τί ἠδυνώθης ἀγάπη. ἐν τευφαῖς σου

7 * τοῦτο μέγεθός σου. ὁμοιώθης τῷ φοίνικι, καὶ οἱ μα-
στοὶ σου τοῖς βότρυσιν.

8 * εἶπα, ἀνάβηθμαι ἐν τῷ φοίνικι. κρατήσω τῶν ὑψέ-
ων αὐτῆ. καὶ ἔσονται δὴ μαστοὶ σου ὡς βότρυες τῆ ἀμπέλου.

9 καὶ ὁ σμήρνος σου ὡς μήλα. * καὶ λάρυγξ σου ὡς οἶνος
ἀγαθός. πορδύμενος τῷ ἀδελφιδῶ μου εἰς διθύπητα
ικανούμενος ἐν χεῖρεσί μου καὶ ἰδοὺσιν.

10 * εἶπα τῷ ἀδελφιδῶ μου. ἢ ἐπ' ἐμὲ ἢ Ἰπίσρεφῆ αὐτῆ.

11 * ἔλθε ἀδελφιδῆ μου ἵξελθωμεν εἰς ἀγρόν. αὐ-
λωτῶμεν ἐν κώμαις.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Reuertere ad me cætus Israel: reuertere ad Ierusalem; reuertere ad domum doctrinæ legis meæ, reuertere ad suscipiendam prophe-
tiam à prophetis qui prophetant in nomine verbi Domini.

CAP. VII.

Quid prodest vobis ò propheta falsi, ut decipiatis populum qui est in Ierusalem in prophetia vestra; qua vos loquimini auersionem
contra verbum Domini, ut profanetis castra Israel, & Iuda? Dixit Salomon in spiritu prophetiæ à facie Domini: Quam pulchri sunt
pedes Israel, quâdo ascendunt ut appareat corâ Domino tribus vicibus in anno, cû calceamenti taxeis, & offerunt vota sua & oblationes vo-
luntarias suas! & filij eorû qui egressi sunt de femore eorû pulchri sunt sicut lapides pretiosi, qui fixi sunt in corona sancta, quâ fecit Beseleel
artifex Aaron sacerdoti. Et princeps scholæ tuæ per cuius meritû gubernatur omnia secula, sicut factus enutritur per umbilicû in utero ma-
tris suæ, splêdidus est in lege sicut circulus Lunæ; quâdo venit ad mundandû, & ad contaminandû, & ad iustificandû, & ad condemnandû:
& non deficiunt verba legis vnquâ ab ore eius, sicut non deficiunt aquæ fluminis magni, quando egreditur de paradiso, & septuaginta sa-
pientes circundant eum sicut aream rotundam, & cellaria eorum plena sunt decimis sanctificatis & votiuus & spontaneis, quas constitue-
runt eis Eldras sacerdos, & Zorobabel, & Iosue, & Nehemias, & Mardocheus & Belsan, viri ecclesiæ magnæ, qui comparantur iosis ut sit eis
virtus ut laborent in lege die a nocte. Saluatores tui qui te redempturi sunt, similes sunt Mosi & Aaron filiis Iocabed qui comparan-
tur duobus hinnulis gemellis capreae.

Iudex quoque tuus qui iudicat iudicium tuum, fortis est super populum, ut alliget eos, & ut
trahat eos, qui condemnantur in iudicio, ad carcerem, sicut Salomon rex, qui fecit turrim eburneam, & subiecit populum domus Israel;
& conuertit eos ad dominatorem seculi. scribæ tui pleni sunt sapientia sicut piscina aquarum: & sciunt constituere rationes embolis morû,
& annos intercalant, & signant principia annorum & mensium, in porta domus concilij magni: & princeps familiarum domus Iuda simi-
lis est David regi, qui ædificauit arcem Sion, quæ vocatur Turris Libani, quoniam omnis qui steterit in ea, potest numerare omnes turres
quæ sunt in Damasco. Rex qui constitutus est super te in principem, iustus est sicut Helias propheta, qui zelo zelatus est pro Domino
celi, & occidit prophetas falsos in monte Carmelo, & conuertit populum domus Israel ad timorê Domini Dei: & pauperes populi qui am-
bulabant apud principem hinc & inde, eò quòd egeni sunt, futurum est ut induantur purpura, sicut indutus est Daniel in ciuitate Baby-
lonis, & Mardocheus in Sullis, propter meritum Abraham, quæ regem constituit ab initio in dominatorem seculi, & propter iustitiam Isaac,
quem ligauit pater eius ut offerret eum in holocaustum; & propter benignitatem Iacob, qui decorticauit virgas, & posuit eas in canalibus.

Dixit Salomon rex: Quam pulcher es cætus Israel in tempore quo tu portas super te iugum regni mei, in tempore quo ego corri-
pio te infirmitatibus propter peccata tua, & tu suscipis eas in charitate, & videntur tibi quasi delicta! Et in tempore quo Sacer-
dotes tui extendunt manus suas in oratione, & benedicunt fratribus suis domui Israel, similes sunt digiti manus eorum extensi ramis
palmarum, & statura eorum est sicut palma, & ecclesia tua stat facie ad faciem contra Sacerdotes, & facies eorum inclinata sunt in terram
sicut botri vuarum.

Dixit Dominus in verbo suo: Ascendam & tentabo Danielelem, & videbo si potest stare in tentatione
hac sicut stetit Abraham, qui similis fuit ramo palmarum, quem probaui decem tentationibus: & probabo ego quoque Ananiam, Mizaël,
& Azariam. & si possunt stare in tentationibus suis, redimam propter merita eorum populum domus Israel, qui comparatus est botris v-
uarum: & nomen Daniel, Anania, & Mizaël & Azaria audietur in vniuersâ terra, & odor eorum erit fragrans sicut odor pomorum para-
disi voluptatis. Dixit Daniel & socij eius: Suscipiendo suscipiemus super nos decretum verbi Domini, sicut suscepit super se Abraham
pater noster, qui comparatus est vino veteri; & ambulabimus in viis quæ rectæ sunt coram eo, sicut ambulauerunt Helias & Helisæus pro-
pheta, per quorum merita surrexerunt mortui, qui similes sunt viro dormienti: & sicut Ezechiel filius Buzi Sacerdos, quia in prophetia
oris sui suscitati sunt dormientes mortui qui erant in campo Dura. Dixit Ierusalem: In omni tempore quo ego ambulo in via domina-
toris seculi, habitare facit maiestatem suam in medio mei, & ad me est desiderium eius, & in tempore quo ego declino diuis eius, auferit
maiestatem suam à me, & transfert me inter populos, & ipsi dominantur in me sicut vir cui dominatur vxori suæ. Quando peccauer-
unt populus domus Israel, transmigrare eos fecit Dominus in terram Seir regionis Idumææ. dixit cætus Israel: Obsecro te dominator
totius seculi suscipe orationem meam, qua ego oro coram te in vrbibus transmigrationis meæ & prouinciis populorum. IL 2

* נשכימה לכרמים נראה אם פרוחה הנפן פתח
 * הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דדי לך:
 * הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים
 * חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך: ח
 * מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ
 * אשקך גם לא יבוז לי:
 * אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני אשקך
 * מיין הרקח מעסים רמני:
 * שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני:
 * השבעתי אתכם בנות ירושלם מה תעירוומה
 * תעירו את האהבה עד שתחפץ:
 * מי זאת עלה מן המדבר מתרפקת על דורה
 * תחת התפוח עוררתיד שמה חבלתך אטך שמה
 * חבלה ילדתך:
 * שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי
 * עזה כמות אהבה קשרו כשאל קנאה רשפיה
 * רשפי אש שלהבתיה:
 * מיסרבים לא יוכלו לכבורת ארז האהבה
 * ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש ארז כל הון
 * ביתו באהבה בוז יבוז לו:
 * אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשרו
 * לאחותנו ביום שידבר בה:

* Manè surgamus ad vineas, videamus
 si floruit vinea, si flores fructus parturiunt,
 si floruerunt mala punica. ibi dabo tibi v-
 bera mea. * Mandragoræ dederunt odorem
 in portis nostris. Omnia poma nova &
 vetera dilecte mi seruavi tibi.

CAP. VIII.

A **Q** Vis mihi det te fratrem meum fugen-
 tem vbera matris meæ, vt inueniam
 te foris, & deosculer, & iam me nemo de-
 spiciat. * Apprehendam te & ducam in do-
 mum matris meæ. ibi me docebis, & da-
 bo tibi poculum ex vino condito, & mu-
 stum malorum granatorum meorum.
 B **L**æua eius sub capite meo, & dextera
 illius amplexabitur me. * Adiuro vos filiæ
 Hierusalem, ne suscitatis neque euigilare faci-
 ciatis dilectam, donec ipsa velit. * Quæ est
 ista quæ ascendit de deserto, delitiis affluens
 innixa super dilectum suum? Sub arbore
 malo suscitauit te. ibi corrupta est mater
 tua, ibi violata est genitrix tua. * Pone me
 vt signaculum super cor tuum, vt signacu-
 lum super brachium tuum, quia fortis est
 vt mors dilectio, dura sicut infernus emu-
 latio. Lampades eius vt lampades ignis at-
 que flammæ. * Aquæ multæ non po-
 tuerunt extinguere charitatem, nec flumi-
 na obruet illam. Si dederit homo omnem
 substantiam domus suæ pro dilectione,
 quasi nihilum despicient eum. * Soror no-
 stra parua, & vbera non habet. Quid facie-
 mus sorori nostræ in die quando alloquen-
 da est?

תרגום

אמרין בני ישראל אליו לאלין נקדים בצפרא ונהך לבית כנישחא ולבית מדרשא ונבקר בספרא דאורייתא ונחמי אי מטא זמן
 פרקנא דעמא בית ישראל דמתילין לגפנא לאתפרקא מגלותהון ונשאל לחכימיא אי אתגלי קדם ייזכותא צדיקיא דסלון פקודיא כרומנא אי
 מטא קצא למסק לירושלם למתן חמן שבח לאלהא שמיא ולמקרב עלון ונכסח קדשין: וכד יהי רעוא סן קדם ייז למפרק יה עמה
 מגלותא יאמר למלכא משיחא כבר שלים קצ גלותא ונכסח צדיקיא אתכסם קדמי כרית בלסמן וחכימי דריא קביען על חרעי מדרשא
 עסקין כפחגמי ספרא ופתגמי אורייתא בעק קום קבל מלכותא די גנתא לך: ובהתיא זמנא אתגלי
 מלכא משיחא לכנישחא דישראל וימרין לה בני ישראל אחא חחא עמנא לאח ונסק לירושלם ונחי ונקין עמד טעמי אורייתא תיכמה
 דיניק ונקא בחור דכל יתן דהויתו מטל טלא לכרא סן ארעי כד הויתו וכרא ית שום אלהא רבא ומסרא נפשי על אלהותה אף
 עמי ארעא לא הוון סבוזין ליו: אדכרנך מלכא משיחא ואעילנך לבית מקדשי ותאלף ית למדחל סן קדם ייז למסך בארחתה ותמן
 נסעד סעודתא ונשתי חמר עתיק דאצטנע בענבוהי מן יומא דאתברי עלמא ומרמוני פרי דאתעשרו לצדיקיא בגנתא דערן: אסרת
 כנישחא דישראל אנא בחירתא מכל עממיא די אנא קטרא חפלין ביד שמאלו וכריושי וקביעא מוחתא בסטר ויניא דדשי חולתא לקביל
 חקי דלית רשו למיזקא לחבלא ביו: יאמר מלכא משיחא משביעא אנא עליכון עמי בית ישראל מה דין אתון מתגרינ בעמי ארעא למפק
 מן גלותא ומה דין אתון מרדין בחילתה דגוג ומגוג אתעכבו פון זעיר עד דישיעון עממיא די עלו לאנחא קרבא לירושלם ובתר כן ודכר
 לכוז מרי עלמא רחמי צדיקיא ויהי רעוא סן קדמותי למפרקכון: אסר שלמה נביא כד יחון מיתניא עתיד לאתכזעא טור משחא וכל
 מיתניא דישראל עתידין למפק מתחוחותי ואפילו צדיקיא דמיתו בגלותא עתידין למיתו אורח כוביא מלרע לארעא ונפקין סן חחור טור
 משחא ורשיעיא דמיתו ואתקברו בארעא דישראל עתידין למתוהון רמן היכמה דרמי גבר אבנא בארעא בכז וימרין כל דירי ארעא מה חות
 זכותא דעמא דרין דסלקא סן ארעא רבא רבבן כיומא דסלקת סן מדברא לארעא דישראל ומתפנקין על רחמי מרתא כיומא דאתחמת
 חחות טורא דסיני לקבל ית אורייתא ובהיא שעתא עתידיא ציון דהיא אמן דישראל למילד ית בנתא וירושלם לקבלא ית בני גלותא:
 אמרין בני ישראל כיומא ההוא ארבונוהון בכעו מנך שוי יתן כגלוף דעזקא על לבך כגלוף דעזקא על אדרעדך דלא נוסף עוד למחני
 גלון ארום תקיפא כמותא אהבת אלהותך וחסינא כגהינב קנאתא דעמא מקנאן לז ודכבו דנסרין לז דמניא לגומרין דאשא דגהינב
 דברא יתה ייז לאוקידיא בהזלחי פלחנא נכרארה: אמר מרי עלמא לעמה בית ישראל אלולי מתכנשין כל עממיא דמתילין למוי
 דימא דאנן סגיאין לא יכלין למטפי ית רחמי מנך ואי מתכנפין כל מלכי ארעא דסחילין למוי דנהרא דגגרא בחקוף לא יכלין למסחי יחיד
 מעלמא וארולי יתב גבר כל ממון ביתה למקני חכמתא בגלותא אנא מתדר לה כפיל לעלמא דאחי וכל בותא דיבזון מן משרתה דגוג יתי
 די לה: בעדנא התיא וימרין מלכא שמיא אלן לארן אומא חדא איר לז בארעא וקלילן זכותהא ומלכין ושלטונין לית
 לה למפק לאנחא קרבא עב משרתיה דגוג מה נעבד לאחסנא כיומא דמללו אפניא למסק עלחא לקרבא:

Mane surgamus ad vineas. videamus si floruit vinea, floruit germinatio, floruerunt mala punica. illic dabo tubera mea tibi.

Mandragora dederunt odorem. et in portis nostris omnia poma noua ad vetera nepos miseruavi tibi.

CAP. VIII.

Vis det te fratrem meum sugentem tubera matris mee? inueniens te extra osculabor te, & non despicient me. Apprehendam te, introducam te in domum matris mee, & in celum eius qua concepit me. Dabo potum tibi de vino pigmentato, de latice malorum puniceorum meorum. Lena eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Adiuravi vos filie Hierusalem in potentibus & in fortitudinibus agri: quid suscitaueritis & quid excitaueritis dilectionem, donec voluerit. Quae ista que ascendit ab eremo, innixa super nepotem suum, sub arbore malo suscitauit te. illic cum dolore parturiuit te mater tua, illic cum dolore parturiuit te que peperit te. Pone me vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum: quia fortis vt mors dilectio, dura sicut infernus emulatio. Volatilia eius volatilia ignis flamma eius. Aqua multa non poterit extinguere dilectionem, & flumina non obruent illam. si dederit vir omnem vitam suam in dilectione, despectione despicient eum.

Soror nostra parua, & vbera non habet. quid faciemus sorori nostrae in die qua utique verbum factum fuerit in ea?

ὁρῶντες ἑαυτοὺς εἰς ἀμπελώνας· ἰδὼντες εἰ ἔστιν ὁ ἀμπελῶν. ἰδὼντες ὁ κυπρισμός. ἦν θησαν αἱ ῥοαὶ ἐκείνῃ δώσω ἑδὼν μασὸς μου ῥοαί. Ἐμὲ δὲ ἀγαγοῦν ἐδωκαν ὁσμὴν. καὶ ἐπὶ θυραῖς ἡμῶν πάντα τὰ ἀκρόθρυα νέα πρὸς παλαιὰ ἀδελφιδέ μου ἐτήρησά σοι.

ἦ. Τίς δὴν ἔσται ἀδελφὸν μου θηλάζοντα μασὸς μητρός μου; ἀπερὸς σε ἔξω φιλήσω σε, καὶ γε ἔσθαι ἔξουδενώσωσί με. Ἐπαλήψομαι σε, εἰσαξω σε εἰς οἶκον μητρός μου καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με. ποτιώ σε ἀπό οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἀπὸ γάλατος ῥοῶν μου.

Ὀνύχιος αὐτῆς ὑπὸ τῶν κεφαλῶν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῆς περιλήψεται με. Ὀρκισαύμας θυγατέρες ἰερουσαλήμ ἐν ταῖς διωάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰχύσεσι τοῦ ἀγαθοῦ. τί ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως οὗ θελήσῃ. τίς αὐτῆς ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐπιστηλομένη ἐπὶ τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ μήτηρ σου. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ τεκοῦσά σε. Ἐγὼ μεῶς ἔφραγίδα ἐπὶ τῶν καρδίων σου, ὡς ἔφραγίδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου. ὅτι κραταῖα ὡς θάλασσα ἡ ἀγάπη. σκληρὸς ὡς ἀδάς ἡ ζήλος· περιπέρα αὐτῆς περιπέρα πρὸς φλόγας αὐτῆς.

Ὑδὼρ πολὺ οὐ δύνηται ἔσθαι ἔσθαι τὴν ἀγάπην, ἔσθαι ἔσθαι οὐ συγκλύθουσιν αὐτῶν. ἐδὼ δὲ ἀδὴς πᾶν τὸν βίον αὐτῆς ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἔξουδενώσῃ ἔξουδενώσουσιν αὐτῶν. ἀδελφὴ ἡμῶν μικρὰ καὶ μασὸς ἔσθαι ἔχει. τί ποιήσωμεν τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν, ἐν ἡμέρῃ ἢ ἀνὸς λαλήσῃ ἐν αὐτῇ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Dixerunt filij Israel ad inuicem: Surgamus mane, & eamus ad domum ecclesiae & ad domum examinis, & inuestigemus in libro Legis, & videamus an peruenerit tempus redemptionis populi domus Israel, qui comparatus est viti, vt redimatur de captiuitate sua: & interrogemus sapientes an manifesta sit coram Domino iustitia iustorum, qui pleni sunt praecipis sicut malogranata, & an peruenerit finis vt ascendamus in Ierusalem, vt demus ibi laudem Deo caeli, & offeramus holocausta & victimas sanctificatas. Et cum fuerit voluntas a facie Domini vt redimat populum suum de captiuitate, dicetur regi Messiae: iam completus est finis captiuitatis, & meritum iustorum suaue est coram me sicut odor balsami: & sapientes generationum constituti in portis gymnasij, operam dant verbis Scribarum & verbis Legis: nunc surge suscipe regnum quod reposui tibi.

ET in tempore illo reuelabitur rex Messias caeteri Israel, & dicent ei filij Israel: Veni, esto frater noster, & ascendamus in Ierusalem, & sugemus tecum sententias Legis, sicut sugit infans vbera matris suae: quia omni tempore quo eram extorris extra terram meam, cum recordabar nominis Dei magni, & iradebam animam meam propter deitatem eius, etiam populi terrarum non despiciebant me.

Ducam te rex Messias & introducam te in domum sanctuarij mei, & docebis me timere a facie Domini, & ambulare in viis eius, & ibi prandebimus prandium, & bibemus vinum vetus quod reconditum est in vuis suis a die quo creatum est seculum, & de malis puniceis quaepreparata sunt iustis in paradiso voluptatis. Dixit caeterus Israel: Ego electa sum supra omnes populos, quia ego alligo frontalia manui sinistrae meae, & capiti, chartulaque infixa est lateri dextero portae meae, cuius tertia pars respicit thalamum meum, vt non habeant licentiam daemones ad nocendum mihi.

Dicit rex Messias: Adiuro vos popule mi domus Israel, quare contenditis contra populos terrarum vt egrediamini ex captiuitate? & quare vos vultis rebellare contra exercitum Gog & Magog? sustinete modicum donec consumantur populi qui ascenderunt ad belligerandum contra Ierusalem, & postea recordabitur vobis dominator seculi miserationum iustorum, & erit voluntas a facie eius vt liberet vos. Dixit Salomon propheta: Quando reuiuiscunt mortui, futurum est vt scindatur mons oliuaru: & oes mortui Israel egressuri sunt ex eo; & etiam iusti qui mortui sunt in captiuitate, venturi sunt per viam spinarum sub terra, & egredientur ex monte oliuaru. Futurum est autem vt impij qui mortui sunt & sepulti sunt in terra Israel, deiciantur sicut lapis quem proicit homo super terram. tunc dicent omnes habitatores terrae: Quod est meritum populi huius qui ascendit de terra in mille millibus, sicut in die quo ascendit de deserto in terram Israel, & delitijs affluunt propter miserationes Domini sui, sicut in die qua visus est sub monte Sinai vt susciperet Legem? & futurum est in illa hora vt Syon, quae est mater Israel, pariat filios suos, & Ierusalem suscipiat filios captiuitatis. Dicent filij Israel in die illa Domino suo: Osecro te, pone nos sicut sculpturam anuli super cor tuum & sicut sculpturam anuli super brachium tuum, vt non addamus ultra esse exules: quoniam dicitur sicut mors dilectio deitatis tuae, & robustus sicut gehenna zelus populorum qui zelant nos, & inimicitia quam reseruant nobis, similis est prunis ignis gehennae, quem creauit Deus vt succendantur in eo cultores idololatriae.

Dixit dominator seculi populo suo domui Israel: Quauis congregentur omnes populi qui comparati sunt aquis maris, quae sunt multae, non poterunt extinguere miserationes meas a te: & si congregati fuerint omnes reges terrae, qui comparati sunt aquis fluminis quod defluit cum impetu, non poterunt euellere te a seculo: & si dederit vir omnem pecuniam domus suae vt possideat sapientiam in captiuitate, ego reddam ei duplum in seculo venturo; & omnis praeda quam depradabitur de castris Gog, ipsius erit.

In illo tempore dicent angeli caeli ad inuicem: Gens vna est nobis in terra, & merita eius leuia sunt, & reges & dominatores non habet vt egrediantur ad pugnandum contra exercitum Gog; quid faciemus sorori nostrae in die qua locutae fuerint nationes, vt ascendant contra eam ad bellum?

* אם חומה היא נבנה עליה טירת
 כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז:
 * אני חומה ושדי במגדלות אז הייתי בעיניו
 כמוצאת שלום:
 * כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם
 לנטרים איש יבא בפריו אלף כסף:
 * כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים
 לנטרים ארת פריו:
 * הישברת בגנים חברים מקשיבים לקולך
 השמיעני:
 * ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים
 על הרי בשמים:

* Si murus est, ædificemus super eum propugnacula argentea. si ostium est, compingamus illud tabulis cedrinis.
 * Ego murus, & vbera mea sicut turris, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens.
 * Vinea fuit pacifico, in ea quæ habet populos. Tradidit eam custodibus, vir affert pro fructu eius mille argenteos.
 * Vinea mea coram me est. Mille tui pacificæ, & ducenti his qui custodiunt fructus eius.
 * Quæ habitas in hortis, amici auscultant, fac me audire vocem tuam.
 * Fuge dilecte mi, & assimilare capræ hinnuloque ceruorum super montes aromatum.

תרגום

* יומר מיכאל רב הוא וישראל אם היא מתעקרת כאושא ביני עממיא ויחבא כספא למקני יחוד שמה דמרי עלמא נהי אנא ואתון עם ספריהון סחרין לה כנרביכין וכספא ולית רשו לעממיא למשלט בה תיכמה ולית רשו לוחלא למשלט בכספא ואפילו אי מסכנא היא מן פקודיא נבעי רחמי עליה קדם יי ויודבר לה זכורת אוריתא דעסקין בה ינקיא דכתיבא על לוחא ולבא ומתעקרת לקביל אמיא בארזא:
 * כתיבא כנישתא דישתא ויאמר אנא חקופא בפתגמי אוריתא כשורא ובנוי חסינין כמגדלא ובההיא זמנא חתי כנישתא דישתא רחמיין בעיני מרתא ויהוין שאלין בשלמא כל דירי ארעא:
 * אומא חדא סלקת בערבה דמרי עלמא דשלמא עמה דהיא מתילא לכרמא אותיב יתה בירושלם ומסר יתה ביד מלכיא דבית דוד ויהוין נטרין יתה היכמה דאריסא נטר לכרמא כתר דמית שלמה מלכא דישתא אשתארא בידו ורחבעם ברה אתה ירבועם בר נבט ופלא עמה מלכותא ודבר מן ירוי עסר שבטין על מימר פומה דאחיה דמן שילה די הוא גברא רבא:
 * כר שמע שלמה מלכא דישתא נבואתה דאחיה דמן שילה בעא למקטלה וערק אחיה מן קדם שלמה ואזל למצרים ובההיא שעתא אתמר בנבואה למלכא שלמה למחוי איהו שלט בעסר שבטין כל יומותי וכתר מותה יחי שלט בהון נבט וחרין שבטין יהודה ובנימין יהי שלט בהון רחבעם בר שלמה:
 * אמר שלמה בסוף נבואתה מרי עלמא למימר לכנישתא דישתא כסוף יומיא את כנישתא דישתא דמתילא לגנתא קלילא ביני אמיא ויחבא בבית מדרשא עם חבדי מנהדרין ושאר עמא דציתין לקל ריש מתיבתא ואלפין מן פמה פתגמה אשמיעני אוריתא קל מליך בעדן דאת יחבא לזכאה ולתיבא ואהי מסכים לכל מה דאת עבדת:
 * בההיא שעתא ימרין סבי כנישתא דישתא ערק לך רחמי מרי עלמא מארעא הנא מסאבא והשרי שכינתך בשמי מרומא ובעדן עקתיין די אנחנא מצלין קדמך חתי דמי לטביא די בעדן דדמך עינא חדא קמץ ועינא חדא יהי פתיח או בארזילא דאילא דבעדן דערק מסתכל בתרה כן אנת תהא משגח כן ומסתכל בצערן ובסגופן משמי מרומא עד זמן די תרעי כן ותפרק יתן ותעיל יתן על טורא דירושלם ותמן יסקון כתיבא קדמך קטורת בסמנין:

תם ספר שיר השירים

ונקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
 הזאת במצורת פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
 כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח:

ז א מ

* Si murus est, edificabimus super eam propugnacula argentea. & si ostium est, describamus super illud tabulam cedrinam.

* Ego murus, & tubera mea sicut turres. ego fui in oculis eius quasi reperiens pacem.

* Vineam fuit Salomoni in Beelamon. tradidit vineam suam custodientibus. vir feret in fructu suo mille argenteos.

* Vineam meam coram me, mille Salomoni, & ducenti his qui custodiunt fructum eius.

* Qui sedet in hortis, amici attendentes voci tue audire fac me.

* Fuge nepos mi, & assimilare capreae aut hinnulo ceruorum super montes aromatum.

9 * εἰ τείχος ἐστίν, οἰκοδομήσω ἐπ' αὐτὸ ἐπάλλεξαι ἀργυρέας. & εἰ θύρα ἐστίν, διαγράψω ἐπ' αὐτὴν ἑλκιδά κεδρίνου.

10 * ἐγὼ τείχος & κρήνη μου ὡς πύργοι. ἐγὼ ἦμην ἐν ὄφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς διεύκονσα εἰρήνην.

11 * ἀμπελῶν ἐξήρηθη τὰ θεμέλια ἐν βεελαμών. ἔδωκε τὴν ἀμπελῶνα αὐτῷ τοῖς τηροῦσιν. ἀνὴρ οἶσεν ἐν καρπῷ αὐτοῦ χίλιους ἀργυρείους.

12 * ἀμπελῶν μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου & χίλιοι θεμέλια καὶ διακόσιοι τοῖς τηροῦσιν τὸν καρπὸν αὐτοῦ.

13 * ὁ κτήνη μου ἐν κήποις, ἐταίροι ἀποσέχοντες τῆ φωνῇ σου ἀκούσον με.

14 * Φύγε ἀδελφιδέμου καὶ ὁμοιώθη τῇ δλορκάδι ἢ τῷ νεβρώ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη δρωμάτων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Dicit Michael princeps Israel: Si ipsa steterit sicut fundamentum inter populos, & dederit argentum ut possideat unitatem nominis dominatoris seculi, erimus ego & vos cum scribis eorum circumdantes eam sicut ordines argentei, & non habebunt potestatem populivt dominentur in eam, sicut non est potestas vermi ut dominetur argento: & quamvis sit egena præceptis, quæremus miserationem propter eam coram Domino, & recordabitur eius propter meritum Legis in qua laborant pueri, quæ scripta est in tabulis cordis: & stat contra gentes sicut cedrus.

10 Respondebit cætus Israel & dicet: Ego fortis sum in verbis Legis sicut murus, & filij mei robusti sicut turres. & in illo tempore cætus Israel inueniet misericordiam in oculis Domini sui, & salutabunt eam omnes habitatores terræ.

* Gens vna ascendit in sortem dominatoris seculi, apud quem est pax, quæ comparata est vineæ: collocavit eam in Ierusalem, tradiditq; eam in manum regum domus David, ut custodirent eam, sicut agricola custodit vineam suam. Postquam mortuus est Salomon rex Israel, remansit in manu Roboam filij eius, & venit Ieroboam filius Nabat, & diuisit cum eo regnum: & tulit de manu eius decem tribus, iuxta verbum oris Achia Sylonitæ, qui erat vir magnus.

11 Quando audiuit Salomon rex Israel prophetiam Achia Sylonitæ, quæsiuit occidere eum: & fugit Achia à facie Salomonis, & abiit in Ægyptum. & in illo tempore dictum est in prophetia Salomoni regi, quod dominaretur decem tribubus omnibus diebus suis, & post mortem suam dominaretur eis Ieroboam filius Nabat: & duabus tribubus, videlicet Iuda & Benjamin, dominaretur Roboam filius Salomonis.

12 Dixit Salomon in fine prophetiæ suæ: Dicturus est dominator seculi cætui Israel in fine dierum: Tu congregatio Israel quæ comparata es horto minimo inter nationes, & habitas in domo doctrinæ cum sociis concilij & reliquis populis qui auscultant vocem principis scholæ, & discunt ab ore eius verba eius: audire fac Legem, vocem scilicet sermonum tuorum in tempore quo tu sedes ad iustificandum & ad condemnandum, & assentiar omnibus quæ feceris.

14 In illo tempore dicent senes cætus Israel: Fuge tibi dilecte mi dominator seculi de terra hac immunda, & habitet maiestas tua in cælis excelsis: & in tempore tribulationis quo nos orauerimus coram te, eris similis capreae, quæ in tempore quo dormit, vnus oculus eius est clausus, & alter oculus est apertus: aut sicut hinnulus ceruorum, qui in tempore quo fugit respicit post se: sic tu contemplaberis nos, & respicies tribulationem nostram & afflictionem nostram de cælis excelsis, vsque ad tempus quo beneplacitum erit tibi in nobis, & redimes nos & introduces nos in montem Ierusalem, & ibi adolebunt Sacerdotes coram te incensum aromatum.

FINIS CANTICORVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO

Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

